

1945. évi január hó 20-án fegyverszünetet kötött a Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniója, az Egyesült Királyság és az Amerikai Egyesült Államok kormányával, amelyek a Magyarországgal háborúban állott összes Egyesült Nemzetek nevében jártak el; és

tekintettel arra, hogy a Szövetséges és Társult Hatalmak és Magyarország békeszerződést kívánnak kötni, amely az igazságosság elveihez alkalmazkodva rendezni fogja a fentemlített események következményeként még fennálló kérdéseket és alapja lesz a közöttük való baráti kapcsolatoknak, lehetővé téve ezzel a Szövetséges és Társult Hatalmak számára, hogy támogassák Magyarországnak arra irányuló kérelmét, hogy az Egyesült Nemzetek tagjává legyen és az Egyesült Nemzetek irányítása mellett kötött bármely egyezményhez is csatlakozzék;

ennélfogva megállapodtak abban, hogy kijelentik a hadiállapot megszűnését és e célból a jelen Békeszerződést megkötik s ehhez képest kijelölték az alulírott meghatalmazottakat, akik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik bemutatása után a következő rendelkezésekben állapodtak meg:

I. RÉSZ.^{1*}

Magyarország határai.

1. Cikk.

1. Magyarország határai Ausztriával és Jugoszláviával ugyanazok maradnak, mint amelyek 1938. évi január hó 1-én voltak.

2. Az 1940. évi augusztus hó 30-án kelt bécsi választott bírósági határozat rendelkezései semmiseknek és érvényteleneknek jelentetnek ki. Magyarország

közül azzal a tizenkét állammal kötötte meg, amelyek Magyarországgal háborúban állottak és az európai ellenséges államok ellen jelentős katonai erőkkel cselekvőleg folytattak háborút. Ezeket az államokat a bevezetés 1. bekezdése névszerint felsorolja és «Szövetséges és Társult Hatalmak»-nak nevezi.

A bevezető részben felsorolt tizenkét államon kívül Magyarország még Nicaraguával, Haitival, Luxemburggal és Bolíviával volt hadiállapotban, ezek az államok azonban a békekonferenciának nem voltak tagjai, mert nem folytattak jelentős katonai erőkkel háborút az európai ellenséges államok ellen. Ezek az államok a békeszerződés 41. cikke értelmében, amennyiben a szerződéshez csatlakoznak, a szerződés szempontjából szintén Társult Hatalmaknak tekintetnek.

A bevezetés megállapítja, hogy Magyarország a hitleri Németország szövetségesévé vált és annak oldalán résztvevett a Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniója, az Egyesült Királyság, az Amerikai Egyesült Államok és más Egyesült Nemzetek ellen folytatott háborúban, ezért tehát e háborúért a felelősség rá eső részét viselnie kell. Ezzel szemben Magyarország javára írja a békeszerződés, hogy 1944 december 28-án Németországgal megszakította kapcsolatait, sőt annak háborút is üzent és 1945 január 20-án a Magyarországgal háborúban állott összes Egyesült Nemzetek nevében eljáró fentemlített három nagyhatalommal fegyverszünetet kötött. A bevezető rész a szerződést aláíró hatalmaknak azt a meggyőződését mutatja kifejezésre, hogy a békeszerződés «az igazságosság elveihez alkalmazkodva» a fennálló kérdések rendezésén kívül alapja lesz a közöttük levő baráti kapcsolatoknak, lehetővé téve ezzel a Szövetséges és Társult Hatalmak számára, hogy támogassák Magyarországnak arra irányuló kérelmét, hogy az Egyesült Nemzetek tagjává legyen és az Egyesült Nemzetek irányítása alatt kötött bármely egyezményhez is csatlakozzék».

^{1*} (M. i.) A békeszerződés érdemleges része nyolc fejezetből és összesen 43 cikkből áll. Az I. Rész Magyarország határait írja körül, Magyarország határai az 1. cikk (4) bekezdésében c) alpont alatt körülírt kivétellel azonosak az 1938. január 1-én fennállott határokkal. Az 1. cikk (1) bekezdése Ausztria és Jugoszlávia felé eső határszakaszon határozza meg határainkat akként, hogy az 1938. évi január hó 1-én fennállott határokra utal. Az 1. cikk (2) bekezdése az 1940. évi augusztus 30-án kelt bécsi választott bírósági határozat rendelkezéseit

és Románia között az 1938. évi január hó 1-én fennállott határ ezzel visszaállítatik.

3. A Magyarország és a Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniója közötti határ, attól a ponttól kezdve, amely közös e két Állam és Románia határai között, addig a pontig, amely közös e két Állam és Csehszlovákia határai között, a Magyarország és Csehszlovákia közötti előbbi határvonalban állapítatik meg, úgy amint az 1938. évi január hó 1-én fennállott.

4. a) Az 1938. évi november hó 2-án kelt bécsi választott bírósági határozat rendelkezései semmiseknek és érvényteleneknek jelentetnek ki.

b) A Magyarország és Csehszlovákia közötti határ, attól a ponttól kezdve, amely közös e két Állam és Ausztria határai között, addig a pontig, amely közös e két Állam és a Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniójának határai között, ezzel visszaállítatik, úgy mint az 1938. évi január hó 1-én fennállott, kivéve mégis a következő alpont rendelkezéseiből folyó módosítást.

c) Magyarország átengedi Csehszlovákiának Horvátjárfalu, Oroszvár és Dunacsun községeket a jelen Szerződéshez 1/A alatt csatolt térképen megjelölt kataszteri területükkel együtt. Ennek folytán a csehszlovák határ ezen a szakaszon a következőképpen állapítatik meg: attól a ponttól kezdve, amely Ausztriának, Magyarországnak és Csehszlovákiának 1938. évi január hó 1-én fennállott határai között közös volt, Ausztria és Csehszlovákia között a jelenlegi magyar-osztrák határ lesz a határ addig a pontig, amely a 134. magassági ponttól délre körülbelül 500 méterre (a rajkai templomtól északnyugatra 3.5 kilométerre) fekszik, ez a pont lesz ezentúl az említett három állam határainak közös pontja; innen az új határ Csehszlovákia és Magyarország között keletre fordul Rajka község északi kataszteri határát követve a Duna jobb partjáig addig a pontig, amely a 128. magassági ponttól északra körülbelül 2 kilométerre (a rajkai templomtól keletre 3.5 kilométerre) fekszik s amely pontnál az új határ csatlakozik a Duna hajózási fővonalában az 1938. évi január hó 1-én fennállott csehszlovák-magyar határhoz; a Rajka község határán belül fekvő zsilip és visszaeresztő csatorna magyar területen maradnak.

d) A Magyarország és Csehszlovákia között az előző alpontban megállapított új határ pontos vonalrészleteit a helyszínén Határrendező Bizottság fogja kijelölni, amely Bizottság a két érdekelt kormány képviselőiből fog állni. A Bizottság munkálatait a jelen Szerződés életbelépésétől számított két hónap alatt befejezi.

e) Arra az esetre, ha az átengedett terület lakosságának Magyarországra

semmiseknek és érvényteleneknek nyilvánítja és visszaállítja a Magyarország és Románia között 1938. január 1-én fennállott határt. A (3) bekezdés a Magyarország és a Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniója közötti határt írja körül, ezen a szakaszon is a Magyarország és Csehszlovákia közötti előbbi határt véve alapul. A (4) bekezdés az 1938. évi november hó 2-án kelt bécsi választott bírósági határozat rendelkezéseit mondja ki semmiseknek és érvényteleneknek és a Magyarország és Csehszlovákia közötti határt úgy állítja vissza, amint az 1938. január 1-én fennállott, azzal az eltéréssel, hogy Csehszlovákiához csatolja Horvátjárfalu, Oroszvár és Dunacsun községeket, az úgynevezett pozsonyi hídfőt, a szerződés mellékletét képező térképen megjelölt kataszteri területükkel együtt. Csehszlovákia területi igénye az említett községeken felül eredetileg Rajka és Bezenye községekre is kiterjedt, ezeknek Csehszlovákiához való csatolását azonban a párizsi békekonferencia már nem javasolta. Ugyanez a bekezdés rendezi a pozsonyi hídfőhöz tartozó községek lakosságának sorsát, oly módon, hogy kétoldalú megállapodás hiányában az ezen a területen maradó személyeknek Csehszlovákia az emberi és polgári jogok teljességét köteles biztosítani, az ezt a területet önként elhagyó személyeket illetőleg pedig a Magyarország és Csehszlovákia közötti lakosságcsere tárgyában 1946. évi február 27-én kelt egyezmény (1946: XV. tc.) megfelelő alkalmazását rendeli el.

telepítésére vonatkozólag Magyarország és Csehszlovákia kétoldalú egyezményt nem kötnének, Csehszlovákia biztosítja az említett lakosságnak az emberi és polgári jogok teljességét. A lakosságcsere tárgyában 1946. évi február hó 27-én kelt csehszlovák-magyar Egyezményben kikötött összes biztosítékok és kedvezmények alkalmazást nyernek azokra a személyekre, akik a Csehszlovákiának átengedett területet önként elhagyják.

5. A fent leírt határok a jelen Szerződés I. számú mellékletét alkotó I. és I/A jelű térképeken láthatók.

II. RÉSZ.

Politikai rendelkezések.

I. Cím.

2. Cikk.1*

1. Magyarország minden szükséges intézkedést megtesz aziránt, hogy a magyar fennhatóság alá tartozó minden személynek biztosítsa faji, nemi, nyelvi vagy vallási különbség nélkül az emberi jogok és az alapvető szabadságok élvezetét, ideértve a véleménynyilvánítás, a sajtó és közzététel, a vallásgyakorlat, a politikai véleménynyilvánítás és a nyilvános gyülekezés szabadságát.

2. Magyarország továbbá kötelezi magát arra, hogy a Magyarországon életbenlévő jogszabályok sem tartalmukban, sem alkalmazásuk során a magyar állampolgárságú személyek között azoknak faja, neme, nyelve vagy vallása alapján nem fognak különbséget tenni, sem semmiféle megkülönböztetést maguk után vonni, akár az érdekelteknek személye, javai, üzleti tevékenysége, foglalkozásbeli vagy pénzügyi érdekei, személyállapota, politikai vagy polgári jogai tekintetében, akár pedig bármely egyéb tekintetben.

3. Cikk.2*

Magyarország, amely a Fegyverszüneti Egyezmény értelmében intézkedéseket tett, hogy szabadlábba helyezze állampolgársági és nemzetiségi különbség nélkül mindazokat a személyeket, akik letartóztatásban voltak az Egyesült Nemzetek érdekében kifejtett cselekményeik, vagy az Egyesült Nemzetek iránt érzett rokonszenvük vagy faji származásuk miatt és hogy visszavonja az ezen a címen hozott megkülönböztető törvényeket és megszorításokat, a fenti intézkedéseket

1* (M. i.) A 2. cikk értelmében Magyarország köteles a fennhatósága alá tartozó minden személy számára faji, nemi, nyelvi vagy vallási különbség nélkül biztosítani az emberi jogok és az alapvető szabadságok élvezetét, ideértve a véleménynyilvánítás, a sajtó, a közzététel, a vallásgyakorlat, a politikai véleménynyilvánítás és a nyilvános gyülekezés szabadságát.

Ez a kötelezettség vállalás Magyarország részéről tisztán egyoldalú, mivel a velünk szerződő államok nem vállalnak hasonló kötelezettséget. Kötelezi magát Magyarország arra is hogy sem jogszabályaiban, sem azok alkalmazása során nem fog magyar állampolgárok közt, azok faja, neme, vagy vallása alapján hátrányos megkülönböztetéseket tenni.

2* (M. i.) Amint már a Fegyverszüneti Egyezmény (1945: IV. tc.) 5. pontjában is történt, Magyarország a békeszerződés 3. cikkében ismét kötelezi magát arra, hogy szabadlábba helyezze mindazokat a személyeket, akik az Egyesült Nemzetek érdekében kifejtett cselekményeik, vagy az Egyesült Nemzetek iránt érzett rokonszenvük, vagy faji származásuk miatt kerültek letartóztatásba és hogy azokat a jogszabályokat, amelyek ilyen címen valamilyen hátrányos megkülönböztetést tartalmaznak, hatályon kívül helyezi és ilyeneket a jövőben sem hoz.

kiegészíti és a jövőben nem fogantatosít olyan intézkedéseket, vagy nem hoz olyan törvényeket, amelyek az e Cikkben említett célokkal nem volnának összeegyeztethetők.

4. Cikk.1*

Magyarország, amely a Fegyverszüneti Egyezmény értelmében intézkedett magyar területen minden fasiszta jellegű politikai, katonai avagy katonai színezetű szervezetnek, valamint minden olyan szervezetnek felosztatása iránt, amely az Egyesült Nemzetekkel szemben ellenséges propagandát, ideértve a revizionista propagandát, fejt ki, a jövőben nem engedi meg olyan e fajta szervezeteknek fennállását és működését, amelyeknek célja az, hogy megfossza a népet demokratikus jogaitól.

5. Cikk.2*

1. Magyarország kétoldalú tárgyalásokba fog bocsátkozni Csehszlovákiával abból a célból, hogy rendezze azoknak a Csehszlovákiában lakóhellyel bíró magyar etnikai eredetű lakosoknak ügyét, akik a lakosságcsere tárgyában 1946. évi február hó 27-én kelt Egyezmény rendelkezései értelmében nem fognak Magyarországra áttelepítettetni.

2. Abban az esetben, ha a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónapon belül megegyezés nem jönne létre, Csehszlovákiának joga lesz ezt a kérdést a Külügyminiszterek Tanácsa elé terjeszteni és a végleges megoldás elérése érdekében a Tanács segítségét kérni.

6. Cikk.3*

1. Magyarország meg fogja tenni a szükséges lépéseket az iránt, hogy biztosítsa az alább említett személyeknek letartóztatását és bírósági eljárás végett kiadását:

1* (M. i.) A 4. cikk a Fegyverszüneti Egyezmény (1945: V. tc.) 15. cikkében foglalt rendelkezéseket ismétli meg. Magyarország kötelezi magát minden fasiszta jellegű politikai, katonai vagy katonai színezetű szervezetnek és mind olyan szervezetnek felosztására, amely az Egyesült Nemzetekkel szemben ellenséges propagandát fejt ki és a jövőben sem engedi meg olyan szervezetnek fennállását, amelynek az a célja, hogy megfossza a népet demokratikus jogaitól. A csehszlovák delegáció indítványára a párizsi konferencia e cikk szövegébe az ideértve a revizionista propagandát szavakat is belktatta.

2* (M. i.) Az 5. cikkben Magyarország kötelezi magát, hogy Csehszlovákiával kétoldalú tárgyalásokba fog bocsátkozni az 1946 február 27-én kelt lakosságcsere egyezmény (1946: XV. tc.) értelmében át nem telepített ottani magyarok ügyében. Amennyiben ezek a tárgyalások a békeszerződés életbelépésétől számított 6 hónapon belül nem vezetnének eredményre, Csehszlovákiának joga lesz ezt a kérdést a Külügyminiszterek Tanácsa elé terjeszteni.

Csehszlovákia e tárgyban eredetileg olyan javaslatot tett, amely szerint Magyarország köteles lett volna területére legfeljebb 200,000 csehszlovákiai magyart befogadni.

3* (M. i.) A 6. cikkben Magyarország azoknak a személyeknek a letartóztatására és bírósági eljárás céljából való kiadására kötelezi magát:

a) akik háborús bűnök, valamint a béke vagy az emberiség ellen elkövetett bűnök elkövetésével, elrendelésével vagy ilyenekben való részességgel vannak vádolva;

b) akik bármely Szövetséges vagy Társult Hatalom állampolgáral és azzal vannak vádolva, hogy saját hazájuk törvényeit árulás vagy az ellenséggel a háború alatt történt együttműködésük által megszegték.

Ez a rendelkezés némileg módosítja az 1945. évi január hó 20-án kelt Fegyverszüneti Egyezmény (1945: V. tc.) 14. pontjában vállalt kötelezettségeket, amelyek szerint Magyarország közre fog működni a háborús bűncselekményekkel vádolt személyek letartóztatásában, az érdekeltektől kormányoknak való kiszolgáltatásában és az ítékezésben e személyek felett. Értelmezésünk szerint Magyarországnak arra való joghatósága, hogy a Szövetséges és Társult

a) a háborús bűnök, valamint a béke vagy az emberiesség ellen elkövetett bűnök elkövetésével, elrendelésével, avagy az ilyenekben való részességgel vádolt személyek ;

b) bármely Szövetséges vagy Társult Hatalomnak oly állampolgárai, akik azzal vannak vádolva, hogy nemzeti törvényeiket árulás, vagy a háború alatt az ellenséggel való együttműködés által megszegték.

2. Magyarország továbbá az Egyesült Nemzetek érdekelt kormányának kívánságára biztosítani fogja mindazoknak a fennhatósága alá tartozó személyeknek tanukénti megjelenését, akiknek tanuvallomása e Cikk 1. bekezdésében említett személyek ellen folytatott bírósági eljárás céljából szükséges.

3. A jelen Cikk 1. és 2. bekezdése rendelkezéseinek alkalmazására vonatkozó bármilyen nézeteltérést bármelyik érdekelt kormány a Szovjetunió, az Egyesült Királyság és az Amerikai Egyesült Államok Budapesten működő diplomáciai képviselőiteinek vezetői elé terjesztheti, akik a felmerült nehézségeket illetőleg megállapodásra fognak jutni.

II. C í m.

7. Cikk.1*

Magyarország kötelezi magát, hogy elismeri az Olaszországra, Romániára, Bulgáriára és Finnországra vonatkozó békeszerződések teljes érvényét, valamint mindazokat az egyezményeket vagy megállapodásokat, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak Ausztriára, Németországra és Japánra vonatkozólag a béke helyreállítása céljából kötöttek vagy kötni fognak.

8. Cikk.2*

A jelen Békeszerződésnek, valamint egyrészt a Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniója, Nagybritannia és Észak-Írország Egyesült Királyság, az Amerikai Egyesült Államok, Ausztrália, a Fehérorosz Szocialista Szovjet Köz-

sult Hatalmak által ki nem kért háborús és népeellenes bűnösök felett való ítélezésben maga is közreműködő, továbbra is fennmarad.

Nem vagyunk ellenben kötelezve a háborús bűnösök ellen külföldön hozott büntető ítéletek végrehajtására ; e részben tehát a Btk. 18. §-ának rendelkezései továbbra is alkalmazandók

A b) pontban vállalt kötelezettség új, amennyiben Magyarországot olyan külföldi állampolgárok kiadatására kötelezi, akik saját hazájuk ellen hűtlenséget követtek el. Ez a kötelezettség Magyarországot arra az esetre is terheli, ha az elkövetett cselekmény a magyar büntető jogszabályok szerint nincs is bűncselekménynek nyilvánítva.

A 6. cikk (2) bekezdése Magyarországot az (1) bekezdésben említett személyek ellen folyó bűnügyekben bűnügyi jogsegély nyújtására kötelezi.

Nagyjelentőségű a 6. cikk (3) bekezdésében foglalt az a rendelkezés is, amely az (1) és (2) bekezdésekben foglalt rendelkezések értelmezése tekintetében felmerült nézeteltérések rendezésére a Szovjet Unió, az Egyesült Királyság és az Amerikai Egyesült Államok Budapesten működő diplomáciai képviselőiteinek vezetőit hatalmazza fel.

1* (M. i.) A 7. cikkben Magyarország magára is kötelezőnek ismeri el az Olaszországgal, Romániával, Bulgáriával és Finnországgal kötött békeszerződéseket, valamint azokat az egyezményeket és megállapodásokat, amelyeket a Szövetséges és Társult Hatalmak Ausztriára, Németországra és Japánra vonatkozólag a béke helyreállítása céljából kötöttek vagy kötni fognak.

2* (M. i.) A 8. cikk kimondja, hogy a magyar békeszerződés, valamint a Szövetséges és Társult Hatalmak által Romániával kötött békeszerződés életbelépésével Magyarország és Románia között a hadiállapot megszűnik. Romániával eszerint nem kell külön békeszerződést kötnünk.

társaság, Kanada, Csehszlovákia, India, Újzéländ, az Ukrán Szocialista Szovjet Köztársaság és a Délafrikai Unió, másrészt Románia közötti békeszerződésnek életbelépésével Magyarország és Románia között a hadiállapot megszűnik.

9. Cikk.1*

Magyarország kötelezi magát, hogy elfogad minden olyan megállapodást, amely a Nemzetek Szövetsége és az Állandó Nemzetközi Bíróság felszámolására vonatkozólag kötött vagy esetleg köttetni fog.

10. Cikk.2*

1. Minden Szövetséges vagy Társult Hatalom a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónapon belül közölni fogja Magyarországgal, hogy a háború előtt Magyarországgal kötött kétoldalú szerződésai közül melyeket kívánja érvényben tartani vagy felújítani. A jelen Szerződéssel össze nem egyeztethető rendelkezések azonban a fentemlített szerződésekből törölendők lesznek.

2. Minden ilymódon közölt szerződést az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 102. cikke értelmében az Egyesült Nemzetek Titkárságánál be kell iktatni.

3. Mindazok a szerződések, amelyekre vonatkozólag ilyen közlés nem történt, hatályon kívül helyezetteknek tekintendők.

11. Cikk.3*

1. Magyarország legkésőbb 18 hónap alatt, a jelen Szerződés életbelépésétől számítva, átadja Jugoszláviának és Csehszlovákiának az alább felsorolt csoportokba tartozó s Jugoszlávia és Csehszlovákia szellemi örökségét alkotó azokat

1* (M. i.) A 9. cikkben Magyarország magára nézve is kötelezőnek ismeri el a Nemzetek Szövetsége és az Állandó Nemzetközi Bíróság felszámolására vonatkozólag eddig kötött vagy ezután kötendő megállapodásokat.

2* (M. i.) A 10. cikk kimondja, hogy minden Szövetséges vagy Társult Hatalom a békeszerződés életbelépésétől számított hat hónapon belül közölni fogja Magyarországgal, hogy a háború előtt általa Magyarországgal kötött kétoldalú nemzetközi szerződések közül mely szerződéseket kíván érvényben tartani vagy felújítani.

Ebből kitűnőleg a többoldalú nemzetközi egyezmények érvényességét, a trianoni békeszerződés vonatkozó rendelkezéseitől eltérően, úgy látszik nem kívánják érinteni.

3* (M. i.) Nagyfontosságú rendelkezéseket tartalmaz a 11. cikk, amely Magyarország kötelezettségeit a történelmi levéltárak, könyvtárak, történelmi okmányok, régiségek és más kultúrtárgyak kiszolgáltatása tekintetében állapítja meg.

Ez a cikk bizonyos kultúrtárgyakat Jugoszlávia, illetve Csehszlovákia szellemi örökségének nyilvánít és ezekre nézve a trianoni békeszerződésben annakidején vállalt kötelezettségeken messze túlmenő kiszolgáltatási kötelezettséget állapít meg.

A kiszolgáltatási kötelezettség az alább részletezendő terjedelemben olyan kulturális tárgyakra vonatkozik, amelyek Jugoszlávia és Csehszlovákia ezidőszertől területéről származnak és a Magyar Állam vagy a magyar közigazgatás birtokába, Magyarországnak e területek felett 1919 előtt gyakorolt uralma következtében, 1848 után kerültek.

A magyar békeküldöttségnek sikerült elérnie, hogy a kiszolgáltatási kötelezettség ne vonatkozzék arra a kulturális anyagra, amely a Magyar Állam és a magyar közigazgatás birtokába 1848 előtt került, tekintettel arra, hogy a török megszállás alatt Magyarország összes kultúrkincsei főként a megszállás alól mentes akkori felsőmagyarországi, most pedig Csehszlovákiához tartozó területen működő kormányhatóságoknál és intézményeknél keletkeztek vagy találtak menedéket.

Magyarország erre az időbeli korlátozásra tekintet nélkül köteles Jugoszlávia részére kiszolgáltatni az illyr bizottságnak, az illyr küldöttségnek és az illyr kancelláriának a XVIII. századra vonatkozó levéltárait.

Az 1848 után birtokunkba került anyagot illetőleg a kiszolgáltatási kötelezettség az alább felsorolt kulturális anyagra vonatkozik :

a tárgyakat, amelyek ezekről a területekről származtak s e területek felett 1919 előtt Magyarország által gyakorolt uralom következtében kerültek 1848 után a Magyar Állam vagy magyar közintézmények birtokába:

a) Szerves egésként jugoszláv vagy csehszlovák területen keletkezett történelmi levéltárak.

b) Jugoszláv vagy csehszlovák területen fekvő intézményeknek, avagy a jugoszláv és a csehszlovák nép történelmi személyiségeinek tulajdonában állott könyvtárak, történelmi okmányok, régiségek és más kultúrtárgyak.

c) Eredeti művészeti, irodalmi és tudományos tárgyak, amelyek jugoszláv vagy csehszlovák művészek, írók és tudósok művei.

2. A vétel, ajándékozás vagy hagyomány által szerzett tárgyak, valamint a magyarok eredeti művei kivételnek az 1. bekezdés rendelkezései alól.

3. Magyarország ugyancsak átadja Jugoszláviának az Illyr Küldöttségnek, az Illyr Bizottságnak és Illyr Kancelláriának a XVIII. századra vonatkozó levéltárait.

4. A magyar kormány a jelen Szerződés életbelépésétől kezdve Jugoszlávia és Csehszlovákia meghatalmazott képviselőinek minden szükséges segítséget megad e tárgyak felkutatása s megvizsgálás végett rendelkezésre bocsátása körül. Ezután, mindazonáltal a jelen Szerződés életbelépésétől számított egy évnél nem később, a jugoszláv és a csehszlovák kormányok át fogják adni a magyar kormánynak a jelen Cikk értelmében igényelt tárgyak jegyzékét. Abban az esetben, ha a jegyzék vételétől számított három hónap alatt a magyar kormány egyes tárgyaknak e jegyzékbe foglalása ellen kifogásokat emelne és abban az esetben, ha egy havi további határidő alatt az érdekelt kormányok nem jutnának megállapodásra, a vitás kérdést a jelen Szerződés 40. Cikkének rendelkezései szerint kell rendezni.

III. RÉSZ.

Katonai és légügyi rendelkezések.

I. C í m.

12. Cikk.

A szárazföldi és légi fegyverkezés és az erődítések fenntartása szorosan arra korlátozódik, hogy a belső jellegű feladatoknak és a határok helyi védelmének megfelelően. Ennek értelmében Magyarország jogosítva van arra, hogy a következőknél nem nagyobb fegyveres erőt tartson:

a) Szárazföldi hadsereget, ideértve a határvédő csapatokat, a légelhárító és a folyami flotillaszemélyzetet, összesen 65.000 főnyi személyzettel;

b) Légihaderőt 90 repülőgéppel, ideértve a tartalékokat, amelyből legfeljebb

a) szerves egésként jugoszláv vagy csehszlovák területen keletkezett levéltárakra;

b) az olyan könyvtárakra, történelmi okmányokra, régiségekre és más kultúrtárgyakra, amelyek a Jugoszlávia vagy Csehszlovákia területén fekvő intézmények avagy a jugoszláv, illetve a csehszlovák nép történelmi személyiségeinek tulajdonában állottak;

c) azokra az eredeti művészeti, irodalmi és tudományos tárgyra, amelyek jugoszláv vagy csehszlovák művészek, írók és tudósok művei.

A 11. cikk (2) bekezdésébe a magyar békeküldöttség javaslatára azt a korlátozást vetették fel, hogy a kiszolgáltatási kötelezettség nem terjed ki azokra a tárgyra, amelyeket a Magyar Állam vétel, ajándékozás vagy hagyomány által szerzett meg, vagy amelyek magyarok eredeti művei.

70 lehet harci repülőgép, összesen 5000 főnyi személyzettel. Magyarország nem tarthat vagy szerezhethet meg olyan repülőgépet, amely belső bombahordozó berendezéssel ellátva elsősorban bombázógépnak volt szerkesztve.

A fenti számok minden esetben magukban foglalják a harci, kiszolgáló és vezető személyzetet.

13. Cikk.^{1*}

A magyar hadsereg és légihaderő személyzetének a 12. Cikkben engedélyezett erőket meghaladó részét a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónapon belül fel kell oszlatni.

14. Cikk.

Olyan személyzet, amely a magyar hadseregbe vagy légihaderőbe besorolva nincs, a II. számú melléklet szerint meghatározott katonai vagy katonai légi kiképzést semilyen alakban sem nyerhet.

15. Cikk.

Magyarország nem tarthat és nem szerkeszthet semmiféle atomfegyvert, semmiféle saját meghajtású vagy irányított lövedéket vagy ilyenek vetésére szolgáló berendezést (kivéve olyan torpedókat és torpedóvető szerkezeteket, amelyek a jelen Szerződés által engedélyezett hajók szokásos felszereléséhez tartoznak), tengeri aknát vagy torpedót, amely nem érintkezés, hanem ráhatású szerkezet útján működik, legénységgel ellátható torpedót, tengeralattjárót vagy más, alámerülésre képes hajót, motoros torpedócsónakot vagy különleges típusú rohamgépeket és mindezek tekintetében kísérletet sem folytathat.

16. Cikk.

Magyarország nem tarthat meg, nem állíthat elő és nem szerezhethet meg más-képen sem hadianyagot azon túlmenően, ami a jelen Szerződés 12. Cikkében megengedett fegyveres erők fenntartásához szükséges és nem tarthat fenn ily hadianyag gyártására szolgáló berendezést.

17. Cikk.

1. A szövetséges eredetű fölös hadianyagot az érdekelt Szövetséges vagy Társult Hatalom rendelkezésére kell bocsátani, az általa adott utasításnak megfelelően. A magyar eredetű fölös hadianyagot a Szovjetunió, az Egyesült Királyság és az Amerikai Egyesült Államok kormányainak rendelkezésére kell bocsátani. Magyarország e hadianyagot illetőleg minden jogáról lemond.

2. A német eredetű vagy szerkesztésű hadianyagot, amennyiben meghaladná a jelen Szerződésben engedélyezett fegyveres erők szükségletét, a Három Kormány rendelkezésére kell bocsátani. Magyarország nem szerezhethet meg és nem

^{1*} (M. i.) A 13. cikk szerint a magyar hadseregnek, illetve légierőnek a fenti mértéket meghaladó részét kötelesek vagyunk feloszlítani. Megjegyzendő, hogy a magyar hadsereg leszerelése lényegében véve már a cikk rendelkezésein túlmenőleg megtörtént (5000/1946. M. E. számú rendelet), tehát legfeljebb az adott keretek kitöltése lehet a feladatunk.

gyárthat semilyen német eredetű vagy szerkesztésű hadianyagot és nem alkalmazhat vagy képezhet ki olyan szakembereket, ideértve katonai és polgári repülőszemélyzetet is, akik Németország állampolgárai vagy azok voltak.

3. A jelen Cikk 1. és 2. bekezdésében említett fölös hadianyagot a jelen Szerződés életbelépésétől számított egy éven belül át kell adni vagy meg kell semmisíteni.

4. A hadianyagoknak a jelen Szerződés céljaira szolgáló meghatározását és jegyzékét a III. számú Melléklet tartalmazza.

18. Cikk.

Magyarország a Szövetséges és Társult Hatalmakkal teljes mértékben együtt fog működni annak biztosítására, hogy Németország német területen kívül újrafegyverkezés érdekében lépéseket ne tehessen.

19. Cikk.

Magyarország nem szerezhethet és nem gyárthat olyan polgári repülőgépet, amely német vagy japán szerkesztésű vagy amely jelentősebb német vagy japán gyártású vagy szerkesztésű részeket tartalmaz.

20. Cikk.

A jelen Szerződés minden egyes katonai és légügyi rendelkezése mindaddig érvényben marad, amíg a Szövetséges és Társult Hatalmak és Magyarország közötti megegyezéssel, vagy miután Magyarország az Egyesült Nemzetek tagjává válik, a Biztonsági Tanács és Magyarország közötti megegyezéssel egészben vagy részben módosítva nem lesz.

II. C I M.

21. Cikk.

1. A magyar hadifoglyok, mihelyt lehetséges, hazaszállítandók a hadifoglyokat visszatartó egyes Hatalmak és Magyarország között erre vonatkozólag kötött megállapodások szerint.^{1*}

2. Mindennemű költséget, beleértve a hazaszállításban levő magyar hadifoglyok fenntartási költségeit az egyes gyülekezőpontoktól, amelyeket az érdekelt Szövetséges vagy Társult Hatalom kormánya állapít meg, a magyar területre való belépés pontjáig, a magyar kormány visel.

^{1*} (M. i.) A magyar delegáció a párizsi értekezleten azt javasolta, hogy a hadifoglyok hazaszállítása a békeszerződés aláírásától számított 6 hónapon belül történjék meg. A békeértekezlet azonban az eredeti szöveget nem kívánta megváltoztatni.

IV. RÉSZ.

A Szövetséges Haderők visszavonása.^{1*}

22. Cikk.

1. A jelen Szerződés életbelépését követően minden Szövetséges fegyveres erőt 90 napon belül Magyarországból vissza kell vonni, mindazonáltal a Szovjet-unióknak fennmarad a joga magyar területen oly fegyveres erők tartására, amelyre szüksége lehet ahhoz, hogy a Szovjet hadseregnek az ausztriai Szovjet megszállási övezettel való közlekedési vonalait fenntartsa.

2. A Szövetséges Haderők birtokában lévő mindazokat a fel nem használt magyar fizető eszközöket és mindazokat a magyar javakat, amelyek a Fegyverszüneti Egyezmény 11. cikke értelmében szereztek meg, ugyane 90 napi határidőn belül a magyar kormány részére vissza kell adni.

3. Magyarország azonban rendelkezésre fog bocsátani minden olyan eszközt és könnyítést, amelyre az ausztriai Szovjet megszállási övezettel való közlekedési vonalak fenntartása céljából különlegesen szükség lehet, aminek ellenében a magyar kormány megfelelő ellenszolgáltatásban fog részesülni.

V. RÉSZ.

Jóvátétel és visszaszolgáltatás.

23. Cikk.^{2*}

1. A Szovjetunióknak, Csehszlovákiának és Jugoszláviának katonai műveletek és ez államok területeinek Magyarország által való megszállása folytán okozott veszteségeket Magyarország a Szovjetunióknak, Csehszlovákiának és Jugoszláviának megtéríti; tekintetbe véve azonban azt, hogy Magyarország nemcsak kilépett az Egyesült Nemzetek ellen viselt háborúból, hanem Németországnak hadat is üzent, a Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy a fenti

^{1*} (M. i.) A IV. Rész a szövetséges haderők visszavonásáról szól. A 22. cikk értelmében a békeszerződés életbelépésétől számított 90 napon belül Magyarországról minden szövetséges fegyveres erőt vissza kell vonni, azzal a kivétellel, hogy a Szovjet Unióknak fennmarad a joga arra, hogy a magyar területen oly fegyveres erőt tarthasson fenn, amelyre szüksége lehet ahhoz, hogy a szovjet hadseregnek az ausztriai szovjet megszállási övezettel való közlekedési vonalait fenntartsa. E közlekedési vonalak fenntartására Magyarország minden eszközt rendelkezésére fog bocsátani és minden könnyítést biztosítani fog és ezért megfelelő ellenszolgáltatásban fog részesülni.

^{2*} (M. i.) A 23. cikk a Fegyverszüneti Egyezmény 12. pontjában foglaltak részbeni megismétlésével megállapítja, hogy Magyarország a Szovjet Unióknak, Csehszlovákiának és Jugoszláviának katonai műveletek és területük megszállása által veszteségeket okozott, amelyeket megtéríteni tartozik, azonban nem a maguk egészében, hanem csak 300 millió dollár erejéig, amelyből 200 millió a Szovjet Unióknak, 100 millió pedig Csehszlovákiának és Jugoszláviának fizetendő.

A teljes jóvátételről való lemondást a 23. cikk azzal indokolja meg, hogy Magyarország nemcsak kilépett az Egyesült Nemzetek elleni háborúból, hanem Németországnak hadat is üzent. A fizetési határidő a Fegyverszüneti Egyezményben megállapított rendelkezésektől eltérően 1945 január 20-tól számított 8 év. A Fegyverszüneti Egyezmény még 6 évi törlesztést írt elő. Azt az arányt, amely szerint Jugoszlávia és Csehszlovákia az említett 100 millió osztozkodnak, a békeszerződés nem állapítja meg. A Fegyverszüneti Egyezmény 12. pontja értelmében teljesítendő jóvátételi szállítások tárgyában 1946. évi április hó 6-án kelt magyar-csehszlovák és az 1946. évi május hó 11-én kelt magyar-jugoszláv egyezményekből kitűnően a fenti összegből Csehszlovákiának 30 millió dollár, Jugoszláviának 70 millió dollár jut. A Szocialista Szovjet Köztársaságok Szövetségének jóvátétel fejében szállítandó áruk jegyzékét az 1945. évi június 16-án kelt magyar-szovjet jóvátételi egyezmény állapította meg.

veszteségeikért járó kártérítést Magyarország nem a maga egészében, hanem csupán részben teljesíti, nevezetesen 300 millió Egyesült Államokbeli dollár összegben, amely 1945. évi január 20-tól számítandó 8 év alatt fizetendő árucikkekben (gépi felszelés, folyami járművek, gabonaneműek és más áruk); a Szovjetunióknak fizetendő összeg 200 millió Egyesült Államokbeli dollár, a Csehszlovákiának és Jugoszláviának fizetendő összeg 100 millió Egyesült Államokbeli dollár.

2. A jelen Cikkben megállapított rendezés számítási alapja az Egyesült Államokbeli dollár a Fegyverszüneti Egyezmény aláírása napján érvényben volt aranyparitáson, vagy 35 dollár = 1 uncia arany.

24. Cikk. 1*

1. Magyarország elfogadja az Egyesült Nemzetek 1943. évi január hó 5-én kelt Nyilatkozatának elveit és a lehető legrövidebb határidő alatt visszaadja az Egyesült Nemzetek bármelyikének területéről elhurcolt javakat.

2. A visszaszolgáltatás kötelezettsége kiterjed mindazokra a jelenleg Magyarországon lévő javakra, amelyeknek azonossága megállapítható és amelyeket bármely Tengelyhatalom az Egyesült Nemzetek bármelyikének területéről erőszakkal vagy kényszerrel hurcolt el, tekintet nélkül bármilyen későbbi ügyletre, amellyel a kérdéses javak jelenlegi birtokosa ezeknek a birtokába jutott.

3. Ha egyes esetekben lehetetlen volna, hogy Magyarország visszaszolgáltatasson olyan művészeti, történelmi vagy régészeti értékű s annak az Egyesült Nemzetnek szellemi örökségéhez tartozó tárgyakat, amely Nemzetek területéről ezeket a tárgyakat kényszer alkalmazásával hurcolták el, Magyarország ugyanolyan természetű s az elhurcolt tárgyakkal megközelítőleg egyenlő értékű tárgyakat fog átadni az illető Egyesült Nemzetnek, feltéve, hogy ilyen tárgyak megszerzhetők Magyarországon.

4. A magyar kormány a jelen Cikkben említett javakat jó állapotban fogja visszaadni és ezzel kapcsolatban visel minden munkabér, anyag és szállítás címén Magyarországon felmerülő költséget.

1* (M. i.) A 24. cikk már a Fegyverszüneti Egyezmény 6. pontjában is szabályozott visszaszolgáltatási kötelezettséget írja körül. Hivatkozik az Egyesült Nemzeteknek 1943. évi január 5-én Londonban kelt Nyilatkozatára, amelyet Nagybritannia és a vele szövetséges 16 állam, valamint a Francia Nemzeti Bizottság írt alá. Ebben a nyilatkozatban az említett hatalmak azokat az alapelveket állapították meg, amelyeket a háború után a legyőzendő tengelyhatalmakkal szemben követni szándékoztak abból a célból, hogy jóvátételt biztosítsanak azokról a károkról, amelyeket a tengelyhatalmak az európai országok megszállása és kizsákmányolása által okoztak. A 24. cikk értelmében Magyarország visszaszolgáltatási kötelezettsége kiterjed mindazokra a javakra, amelyeket bármely tengelyhatalom az Egyesült Nemzetek bármelyikének területéről erőszakkal vagy kényszerrel elhurcolt. A visszaszolgáltatásnak nem szolgálhat akadályul az a körülmény, hogy az elhurcolt javak esetleg valamilyen jogügylet útján harmadik jóhiszemű személyek birtokába kerültek. A javakat jó állapotban kell visszaadni. Ha a magyar haderő, a magyar hatóságok vagy magyar állampolgárok által erőszakkal vagy kényszer alkalmazásával elhurcolt művészeti, történelmi vagy régészeti értékű javak nem volnának visszaszolgáltatathatók, úgy ezeket hasonló természetű és megközelítőleg egyenlő értékű tárgyakkal kell pótolni.

A visszaszolgáltatás iránti kérelmeket annak a kormánynak kell megtennie, amelynek a területéről a javakat elhurcolták. Különös rendelkezés érvényesül a gördülő anyag tekintetében. Ezt az anyagot úgy kell tekinteni, mint amelyet abból az országból hurcolták el, ahová eredetileg tartozott. Szabályozást nyer a javak felkutatásának, a tulajdonjog bizonyításának, illetve az azzal szemben felhozható kifogásoknak kérdése is. A magyar kormány a Fegyverszüneti Egyezmény 6. pontjának végrehajtása keretében a visszaszolgáltatások tárgyában az 527/1945. M. E. számú rendeletben a megfelelő intézkedéseket már eddig is megtette. A követendő eljárás részletes szabályozását és a Jóvátételi Hivatalnak ezzel kapcsolatos ügykörét a 7640/1946. M. E. számú rendelet állapította meg.

5. A magyar kormány együtt fog működni az Egyesült Nemzetekkel a jelen Cikk értelmében visszaszolgáltató javak felkutatása és visszaszolgáltatása tekintetében és minden ezirányban szükséges könnyítést saját költségén meg fog adni.

6. A magyar kormány minden szükséges intézkedést meg fog tenni aziránt, hogy a jelen Cikkben jelzett olyan javak, amelyeket a fennhatósága alá tartozó személyek valamely harmadik országban tartanak birtokukban, visszaadassanak.

7. A javak visszaszolgáltatására vonatkozó igényeket azon ország kormányának kell a magyar kormánynál bejelentenie, amelynek területéről a javakat elhurcolták; a gördülő anyagot úgy kell tekinteni, mint amelyet abból az országból hurcoltak el, ahová eredetileg tartozott. A határidő, amelyen belül ilyen igények bejelenthetők, a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónap.

8. A javak azonosságának megállapítása és a tulajdonjog bizonyítása az igénylő kormányt terheli, viszont annak a bizonyítása, hogy a javakat nem erőszakkal vagy kényszerrel hurcolták el, a magyar kormányra hárul.

25. Cikk. 1*

Az 1938. évi november hó 2-án kelt bécsi választott bírósági határozatnak a jelen Szerződés 1. cikkének 4. bekezdésében elrendelt megsemmisítése maga után vonja a bécsi választott bírósági határozat alapján az érdekelt két Állam között, vagy azok nevében, avagy csehszlovák és magyar jogi személyek között kötött pénzügyi tárgyú és köz- és magánbiztosításokra vonatkozó, továbbá az 1940. évi május hó 22-én kelt Jegyzőkönyv értelmében átadott anyagokra vonatkozó egyezményeknek, úgyszintén az ezekből folyó törvényes következményeknek megsemmisítését. Ez a megsemmisítés azonban semmi vonatkozásban sem alkalmazható a természetes személyek között létrejött viszonylatokra. A fentebb említett rendezés részleteit az érdekelt kormányok között a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónapon belül kötetendő kétoldalú egyezmények fogják szabályozni.

1* (M. i.) A 25. cikk szerint az 1938. évi november hó 2-án kelt bécsi választott bíróság határozat megsemmisítése maga után vonja mindazoknak a pénzügyi tárgyú vagy a köz- és magánbiztosításra vonatkozó egyezményeknek a megsemmisítését, amelyeket az említett határozat alapján az érdekelt két állam egymással kötött. Semmisnek nyilvánítja továbbá azokat a megállapodásokat is, amelyet az érdekelt államok, illetve a csehszlovák és magyar jogi személyek egymással a bécsi választott bírósági határozat alapján az 1940. évi május hó 22-én kelt Jegyzőkönyv értelmében átadott anyag tekintetében kötöttek. Ez a rendelkezés nyilvánvalóan arra a megállapodásra utal, amely Magyarország és a Német Birodalom között 1940. évi május 21. napján «a volt Csehszlovák Köztársaság állami adóssága és államvagyonja, valamint egyes más ezzel összefüggő pénzügyi kérdések tárgyában» létrejött. (Közzétéve az 1941. évi 3450. M. E. számú rendelettel.)

A cikk kimondja az említett egyezményekből folyó «törvényes következmények» megsemmisítését.

A természetes személyek között létrejött jogügyletek semmissé nyilvánítását tehát ennek a rendelkezésnek az alapján nem lehet kérelmezni. A fentebb említett rendelkezés részleteit tekintetében Magyarországnak és Csehszlovákiának külön egyezményt kell kötniök.



VI. RÉSZ.

Gazdasági rendelkezések. 1*

26. Cikk.

1.2* Magyarország, amennyiben ezt már eddig is meg nem tette, az Egyesült Nemzeteknek és állampolgáraiknak minden Magyarországon levő törvényes jogát és érdekét az 1939. évi szeptember hó 1-én fennállott állapotnak megfelelően vissza fogja állítani és az Egyesült Nemzeteknek és állampolgáraiknak Magyarországon lévő összes javait a jelenlegi állapot szerint vissza fogja adni.

2.3* A magyar kormány kötelezi magát, hogy e Cikk hatálya alá eső összes javak, jogok és érdekek mindennemű olyan tehertől és megterheléstől mentesen állíttatnak vissza, amely esetleg a háború következményeként rájuk hárult, valamint minden, a visszaadással kapcsolatban a magyar kormány részéről eszközölhető megterhelés mellőzésével. A magyar kormány hatályon kívül fog helyezni minden oly rendszabályt, ideértve lefoglalásokat, zár alá vételeket, vagy kényszerkezeléseket, amelyeket az Egyesült Nemzetek javai tekintetében 1939. évi szeptember hó 1. napja és a jelen Szerződés életbelépése közötti időben foganatosított. Amennyiben a javak a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónapon belül nem kerültek visszaadásra, kérvény nyújtandó be a magyar hatóságokhoz, még pedig nem később, mint a Szerződés életbelépésétől számított 12 hónapon belül, kivéve azokat az eseteket, amikor az igénylő bizonyítani tudja, hogy a kérvényt e határidőn belül nem nyújthatta be.

1* (M. i.) A VI. Rész «Gazdasági rendelkezések» címet viseli. Ezek a rendelkezések rendkívül súlyos terheket rónak Magyarországra, ennél fogva különös fontossággal bírnak.

2* (M. i.) A 26. cikk (1) bekezdése két irányú rendelkezést foglal magában:

1. Magyarország köteles visszaállítani mindazokat «a törvényes jogokat és érdekeket», amelyek az Egyesült Nemzeteket és azok polgárait Magyarországon illetik és pedig az 1939. évi szeptember hó 1-én fennállott állapotnak megfelelően:

2. Magyarország köteles az Egyesült Nemzeteknek és polgáraiknak Magyarországon levő javait abban az állapotban visszaadni, amelyben jelenleg vannak.

Ezek a rendelkezések a volt tengelyhatalmaknak és egyes csatlós államoknak azokat az intézkedéseit tartották szem előtt, amelyek a velük hadbanálló Szövetséges és Társult Hatalmak polgárainak javait mint ellenséges vagyont különleges rendszabályoknak vetették alá.

Magyarország a háborús állapot tartama alatt semmiféle olyan vagyonekhozó rendelkezést nem foganatosított, amely az Egyesült Nemzeteknek, illetve azok polgárainak jogait, érdekeit vagy javait mint «ellenséges vagyont» sújtotta volna, sőt az Egyesült Nemzetek polgárait viszonyosság esetében még a zsidók vagyont sújtó hátrányos rendelkezések alól is mentesítette. A vonatkozó rendelkezések végrehajtása során lesz tisztázandó az a kérdés, hogy a békeszerződés 26. cikke mennyiben vonatkozik azokra a jogkorlátozásokra is, amelyek az Egyesült Nemzetek törvényes jogait és érdekeit érintő olyan általános jellegű törvényhozási vagy közigazgatási rendszabályok folytán állottak elő, amelyek az ország valamennyi lakosságára, illetve a Magyarországon levő összes javakra kiterjedő hatállyal a hadiállapot alatt hozattak meg.

A 26. cikk rendelkezései szerint az eredeti állapotba való helyezésnek a törvényes jogokat és érdekeket, illetőleg az 1939. évi szeptember hó 1-én fennállott állapotnak megfelelően kell történnie.

3* (M. i.) A 26. cikk (2) bekezdése szerint a magyar kormány kötelezi magát, hogy az e cikk hatálya alá eső összes javak, jogok és érdekek minden olyan tehertől mentesen kerülnek vissza az igényjogosultak rendelkezése alá, amely esetleg a háború következményeként rájuk hárult.

A magyar kormány egyébként köteles hatályon kívül helyezni minden olyan rendszabályt, amelyet az Egyesült Nemzetek javai tekintetében 1939. évi szeptember 1. napja és a békeszerződés életbelépésének napja között foganatosított, ideértve a lefoglalásokat, zár alá vételeket vagy kényszerkezeléseket.

3.1* A magyar kormány hatálytalanítani fogja az Egyesült Nemzetek állampolgárainak tulajdonát képező mindenféle javakra, jogokra és érdekekre vonatkozó átruházásokat, amennyiben ezek az átruházások a háború folyamán a tengelykormányok vagy szerveik által gyakorolt erőszak vagy kényszer hatása alatt jöttek létre.

Csehszlovák állampolgárok esetében ez a bekezdés kiterjed azokra az 1938. évi november hó 2. napja után történt átruházásokra is, amelyek a Magyarországhoz csatolt csehszlovák területen a magyar kormány vagy szervei által gyakorolt erőszak vagy kényszer, avagy megkülönböztető szellemű belföldi törvények alapján kiadott rendelkezések hatása alatt jöttek létre.

4.2* a) A magyar kormány felelős az Egyesült Nemzetek állampolgárai részére a jelen Cikk 1. bekezdése értelmében visszaadott javaknak jó állapotba való visszaállításáért. Olyan esetekben, amikor valamely jószág nem adható vissza, vagy amikor a háború következményeként valamely Egyesült Nemzet állampolgára Magyarországon levő javaiban sérelmek vagy károk révén veszteséget szenvedett, a magyar kormánytól magyar pénznemben kárpótlást fog kapni, még pedig annak az összegnek kétharmad része erejéig, amely a kifizetés napján szükséges hasonló jószág vételéhez vagy az elszenvedett veszteségek jóvátételéhez. Az Egyesült Nemzetek állampolgárai a kártalanítás tekintetében semmi esetben sem részesülhetnek a magyar állampolgárok részére biztosítottnál kedvezőtlenebb elbánásban.

b)3* Az Egyesült Nemzeteknek azok az állampolgárai, akiknek közvetlenül vagy közvetve tulajdoni részesedésük van olyan társulatokban vagy egyesületekben, amelyek a jelen Cikk 9/a, pontja értelmében nem tekintendők az Egyesült

1* (M. i.) A 26. cikk (3) bekezdése arra kötelezi a magyar kormányt, hogy hatálytalanítsa mindazokat az átruházásokat, amelyek az Egyesült Nemzetek polgárait illető javakra, jogokra és érdekekre vonatkozólag a háború folyamán a tengelykormányok vagy szerveik által gyakorolt erőszak vagy kényszer hatása alatt jöttek létre. Ez a rendelkezés nyilvánvalóan azokra a jogügyletekre gondol, amelyeket az Egyesült Nemzetek polgárai az említett erőszak vagy kényszer hatása alatt javaik, jogaik vagy érdekeik átruházása tárgyában kötöttek.

Csehszlovák állampolgárok tekintetében ez a rendelkezés kiterjed az 1938. évi november 2. napja után történt átruházásokra is, amelyek a magyar kormány vagy szervei által gyakorolt erőszak vagy kényszer, avagy megkülönböztető szellemű belföldi törvények alapján kiadott rendelkezések hatása alatt a Magyarországhoz csatolt csehszlovák területen jöttek létre.

2* (M. i.) Addig, amíg a 26. cikk (1) bekezdése a javaknak jelenlegi állapotukban való visszaadását rendeli el, a (4) bekezdés a) pontja azt mondja ki, hogy a magyar kormány felelős az (1) bekezdés értelmében visszaadott javaknak jó állapotba való visszaállításáért.

A 4. bekezdés a) pontja a békeszerződés első tervezetétől eltérőleg Magyarország felelőségét a javakban a háborús események következtében beállott károkért is megállapítja.

Kártalanítási kötelezettséget állapít meg ugyanis:

1. olyan esetekre, amikor valamely jószág nem adható vissza,

2. olyan esetekre, amikor a háború következményeként a javak megsérültek vagy károkat szenvedtek és ennek folytán az Egyesült Nemzetek polgárait veszteségek érték.

Helyes értelmezés szerint nem vonatkozik ez a rendelkezés arra az esetre, amikor a károsodás a háborús eseményektől függetlenül erőhatalom vagy magánszemélyek cselekményei folytán állott be.

A kárpótlást magyar pénznemben kell kifizetni, de nem a teljes kár értékének erejéig, hanem csak annak az összegnek kétharmad része erejéig, amely a kifizetés napján hasonló jószág vételéhez vagy az elszenvedett veszteségek jóvátételéhez szükséges. Ezt a mérséklést a békekonferencián csak nehezen sikerült elérni.

3* (M. i.) A 4. bekezdés b) pontja szerint kártalanítási kötelezettségünk nem szorítkozik az Egyesült Nemzetek polgárait közvetlenül ért károsodásokra, hanem kiterjed arra az esetre is, amikor olyan társulat vagy egyesület szenvedett kárt, amely nem tekinthető az Egyesült Nemzetek társulatának vagy egyesületének, amelyben azonban az Egyesült Nemzetek polgárai közvetlenül vagy közvetve tulajdoni részesedéssel bírnak. Ilyen esetekben a kártalanítás aránya a részérdekeltség mérvéhez igazodik.

Nemzetek társulatainak vagy egyesületeinek, de amelyek Magyarországon levő javaikban sérelmek vagy károk révén veszteséget szenvedtek, a fenti a) alpontnak megfelelő kártalanításban részesülnek. Ez a kártalanítás az illető társulat vagy egyesület által elszenvedett teljes veszteség vagy kár alapján fog számításba vétetni és összege az elszenvedett veszteség vagy kár teljes összegéhez viszonyítva ugyanúgy fog aránylani, mint ahogy az említett állampolgárok tulajdonjogi részesedése a kérdéses társulat vagy egyesület osztókéjéhez viszonyítva aránylik.

c)1* A kártalanítás minden levonástól, adótól vagy más tehertől mentesen fizetendő. A kártalanítási összeg Magyarországon szabadon lesz felhasználható, de alá lesz vetve a Magyarországon esetleg időről-időre érvényben levő devizaellenőrzési szabályoknak.

d)2* A magyar kormány az Egyesült Nemzetek állampolgárai részére a Magyarországon levő javaik kijavítására vagy helyreállítására szolgáló anyagoknak, valamint az ilyen anyagok behozatalához szükséges külföldi valutáknak kiutalása tekintetében ugyanazt az elbánást fogja biztosítani, mint amilyen elbánásban részesíti a magyar állampolgárokat.

e)3* A magyar kormány az Egyesült Nemzetek állampolgárainak a fenti a) alpontban megszabott hányad erejéig magyar pénznemben kártalanítást fog biztosítani a háború alatt javaikra alkalmazott oly különleges rendszabályokból származó veszteségeknek vagy károknak kiegyenlítésére, amelyek nem vonatkoztak magyar tulajdonban levő javakra. Ez az alpont nem alkalmazható elmaradt haszonra.

5.4* A jelen Cikk 4. bekezdésének rendelkezései alkalmazást nyernek Magyarországgal szemben abban az esetben is, ha az intézkedés, amely az Egyesült Nemzeteknek vagy állampolgáraiknak Északkeletben lévő javaiban szenvedett károokra vonatkozó igények alapja lehet, abban az időben foganatosított, amidőn ez a terület magyar uralom alatt állott.

6.5* Mindazok az észszerűen indokolható kiadások, amelyek az igények megállapítása során Magyarországon felmerülnek, beleértve a károk vagy veszteségek felbecsülését, a magyar kormányt terhelik.

7. Az Egyesült Nemzetek állampolgárai és azok javai mentesek minden olyan rendkívüli adó, dézsma vagy közteher alól, amelyet a magyar kormány vagy

1* (M. i.) A 4. bekezdés c) pontja a kártalanítási összeg felhasználásával kapcsolatosan érvényesíthető devizajogi korlátozásokról rendelkezik. A kártalanítási összeg Magyarországon szabadon lesz felhasználható, de annak felhasználási módja alá lesz vetve a Magyarországon időről-időre érvényben levő deviza ellenőrzési szabályoknak.

2* (M. i.) A 4. bekezdés d) pontja a helyreállításához szükséges anyagok rendelkezésre bocsátása tekintetében az egyenlő elbánást biztosítja.

3* (M. i.) A 4. bekezdés e) pontja a háború alatt az Egyesült Nemzetek polgárainak javaira alkalmazott «különleges» rendszabályokból származó károk és veszteségek tekintetében rendelkezik, amelyek nem vonatkoztak a magyar tulajdonban levő javakra is. Ez a rendelkezés nyilvánvalóan olyan jogszabályokra gondol, amelyek az Egyesült Nemzetek polgárait ebben a minőségükben mint ellenséges államok polgárait sújtották. Ilyeneket pedig Magyarország nem adott ki.

4* (M. i.) Magyarország kártalanítási kötelezettségét igen kiterjeszti a 26. cikk (5) bekezdése, amennyiben a (4) bekezdésben foglalt rendelkezések alkalmazását olyan esetekben is előírja, amelyekben a kár Északkeletben következett be valamely intézkedés alapján, amelyet abban az időben foganatosítottak, amikor ez a terület magyar uralom alatt állott.

5* (M. i.) A (6) bekezdés az igények megállapításával kapcsolatos költségek viseléséről, a (7) bekezdés pedig Magyarország adóztatási jogának a korlátozásáról rendelkezik, a háborús, illetve jóvátételi természetű közterheknek az Egyesült Nemzetek polgáraira való hártása tekintetében. Ez a korlátozás csak időlegesen jellegű és csak azokra a rendkívüli adókra, dézsmákra vagy közterhekre vonatkozik, amelyeket Magyarország a háborúból, a megszálló haderők költségeiből vagy a jóvátételből folyó terhek fedezésére netalán kivetett.

bármely magyar hatóság a Fegyverszünet kelte és jelen Szerződés életbelépése között lefolyt idő alatt, Magyarországon levő tőkevagyonukra kirótt, abból a különleges célból, hogy a háborúból, a megszálló haderők költségeiből, avagy valamely Egyesült Nemzetnek fizetendő jóvátételből folyó terheket fedezze. Az e címen már befizetett összegek visszatérítendők.

8.1* A szóbanforgó javak tulajdonosa és a magyar kormány e Cikk rendelkezései helyett más rendezésben is megállapodhatnak.

9.2* A jelen Cikk alkalmazása szempontjából:

a) Az «Egyesült Nemzetek állampolgárai» kifejezés jelenti azokat az egyéneket, akik bármely Egyesült Nemzet állampolgárai, továbbá azokat a társulatokat vagy egyesületeket, amelyek e Szerződés életbelépésekor valamely Egyesült Nemzet jogszabályai szerint voltak megszervezve, feltéve, hogy az említett egyéneknek, társulatoknak vagy egyesületeknek ez a jogi helyzete már a Magyarországgal kötött Fegyverszüneti Egyezmény időpontjában is fennállott.

Az «Egyesült Nemzetek állampolgárai» kifejezés magában foglalja mindazokat az egyéneket, társulatokat vagy egyesületeket is, akik, illetőleg amelyek a háború alatt Magyarországon érvényben volt jogszabályok szerint ellenségként kezeltettek.

b) A «tulajdonos» kifejezés alatt valamely Egyesült Nemzet vagy valamely Egyesült Nemzetnek az a) alpontban foglalt meghatározás szerinti olyan állampolgárát kell érteni, amelynek, illetőleg akinek a kérdéses jószágra joga van és magában foglalja a tulajdonos jogutódját is, feltéve, hogy az is valamely Egyesült Nemzet vagy valamely Egyesült Nemzetnek állampolgára az a) alpontban foglalt meghatározás szerint. Ha a jogutód a jószágot megrongált állapotban szerezte meg, úgy az átruházó fél e Cikk értelmében való kártérítési jogát megtartja, ami azonban nem érinti az átruházó és a megszerző fél között az alkalmazandó jogszabály alapján fennálló kötelezettségeket.

c) A «javak» kifejezés egyaránt jelenti az ingó vagy ingatlan, valamint a dologi vagy eszmei javakat, ideértve az ipari, irodalmi és művészeti tulajdont, éppúgy, mint javakra vonatkozó mindennemű jogot vagy érdeket.

10.3* A magyar kormány elismeri, hogy a Brioniban 1942. évi augusztus

1* (M. i.) A (8) bekezdés módot ad, hogy a javak tulajdonosaival a magyar kormány a 26. cikk 1—7. bekezdéseiben foglaltaktól eltérő rendezésben állapodhassék meg. Ez a rendelkezés lehetővé teszi, hogy az Egyesült Nemzetek polgárai egység alapján esetleg más javakkal nyerjenek kártalanítást.

Ezzel kapcsolatos a 29. cikk (1) bekezdése, amely a békeszerződés más cikkei értelmében teljes kielégítést nyert igényeknek a felszámolás során való figyelmen kívül hagyásáról rendelkezik.

2* (M. i.) A (9) bekezdés azt írja körül, hogy a 26. cikk rendelkezései értelmében kinek kell az Egyesült Nemzetek polgárai alatt értenünk.

A (9) bekezdés a) pontja szerint ez alá a fogalom alá esnek: 1. azok a természetes személyek, akik az Egyesült Nemzetek bármelyikének állampolgárai, 2. azok a jogi személyek («társulatok vagy egyesületek»), amelyek az Egyesült Nemzetek valamelyikének jogszabályai szerint voltak megszervezve. A jogi személyek nemzetiségének meghatározásánál tehát nem a székhelyet veszi figyelembe, hanem azok hovatartozása tekintetében az angolszász jogelméletet alkalmazza. Annak a jogi helyzetnek, amely az említett természetes vagy jogi személyeket az Egyesült Nemzetek valamelyikéhez fűzi, már a Fegyverszüneti Egyezmény megkötésének időpontjában (1945 január 20) fenn kellett állania. Nem vonatkozik tehát a 26. cikk olyan természetes személyekre, akik az Egyesült Nemzetek valamelyikének állampolgárságát 1945 január 20 után szereztek meg.

3* (M. i.) A (10) bekezdés a volt Duna-Száva-Adria Vasúttársaság ügyének rendezésével kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazza és a Brioniban 1942. évi augusztus hó 10-én kelt egyezmény (4,140/1943. M. E. sz. rendelet) hatálytalanítása mellett Magyarországot arra kötelezi, hogy a fenti tárgyban Rómában 1923. évi március hó 29-én kelt egyezmény (1923. évi XXXVI. tc.) végrehajtásával kapcsolatos tárgyalásokon vegyen részt.

hó 10-én kelt Egyezmény semmis és érvénytelen. Kötelezi magát, hogy az 1923. évi május^{1*} hó 29-én kelt Római Egyezmény többi aláírójával együtt résztvesz bármely olyan tárgyalásban, amely arra irányul, hogy az Egyezmény rendelkezéseiben az azokban megszabott évi szolgáltatások méltányos rendezésének biztosítása végett szükséges módosításokat keresztülvigyék.

27. Cikk.^{2*}

1. Magyarország kötelezettséget vállal arra nézve, hogy minden olyan esetben, amidőn magyar fennhatóság alá tartozó személyeknek Magyarországon levő javaira, törvényes jogaira vagy érdekeire e személyek faji származása vagy vallása miatt 1939. évi szeptember hó 1. napja óta zár alá vételt, elkobzást vagy kényszerkezelést rendeltek el, az említett javakat, törvényes jogokat és érdekeket tartozékaikkal együtt visszaállítja, vagy, ha a visszaállítás lehetetlen, e tekintetben megfelelő kártalanítást ad.

2. A magyar kormány mindazoknak a személyeknek, szervezeteknek vagy közösségeknek Magyarországon levő összes javait, jogait és érdekeit, akik, illetőleg amelyek egyénenként vagy mint összességek tagjai faji, vallási vagy más fasiszta szellemű zaklató rendszabály tárgyai voltak, amennyiben azokra nézve a jelen Szerződés életbelépésétől számított hat hónap alatt örökös nem jelentkezett vagy igénybejelentés nem érkezett, át fogja ruházni az ilyen személyeket, szervezeteket vagy közösségeket Magyarországon képviselő szervezetekre. Az átruházott javakat ezek a szervezetek az említett magyarországi összességek, szervezetek és közösségek életben maradt tagjainak támogatására és helyreállítására fogják fordítani. Ezeket az átruházásokat a jelen Szerződés életbelépése után 12 hónapon belül kell foganatosítani s azok magukban fogják foglalni a jelen Cikk 1. bekezdése értelmében visszaállítandó javakat, jogokat és érdekeket is.^{3*}

28. Cikk.^{4*}

Magyarország elismeri, hogy a Szovjetunióknak joga van a Magyarországon lévő s a németországi Ellenőrző Tanács által a Szovjetunióra átruházott minden német vagyona és kötelezi magát, hogy minden szükséges intézkedést megtesz, hogy ezeket az átruházásokat megkönnyítse.

^{1*} Helyesen: március.

^{2*} (M. i.) A 27. cikk az 1939. évi szeptember hó 1. napja után faji származásuk, illetve vallásuk miatt üldözöttek kártalanításáról szól. Ez a rendelkezés a magyar fennhatóság alatt álló személyek javára rendeli el a törvények, javak, jogok és érdekek visszaállítását. Amennyiben a visszaállítás, illetve a visszaadás természetben nem lehetséges, úgy e cikk megfelelő kártalanítás adását rendeli el. Amennyiben a visszaállítás, illetve a visszaadás azért nem volna lehetséges, mert a jogoknak, illetve javoknak a Szerződés életbelépésétől számított hat hónapon belül örökös nem jelentkezik, úgy a visszaállítást, illetve visszaadást az üldözött személyeket Magyarországon képviselő szervezetek javára kell eszközölni.

^{3*} A zsidótörvények és rendeletek hatályon kívül helyezéséről rendelkezik a 200/1945. M. E. sz. rendelet (M. K. 9. sz., Ig. K. 32.), a magyar zsidóságot ért üldözés megbélyegzéséről és következményeinek enyhítéséről pedig az 1946. XXV. törvénycikk. Ebbe a tárgykörbe eső főbb rendeletek még: a 6.590/1945. M. E. sz. (M. K. 123. sz., Ig. K. 174.), 3.630/1945. M. E. (M. K. 65. sz., Ig. K. 102.), 7.600/1946. M. E. (M. K. 151. sz.), 10.480/1945. M. E. (M. K. 168. sz., Ig. K. 243.), 300/1946. M. E. (M. K. 22., Ig. K. 27.), 30/1946. M. E. (M. K. 2. sz., Ig. K. 4.), 7.700/1946. M. E. (M. K. 152. sz., Ig. K. 255.), 3.100/1945. M. E. (M. K. 55. sz., Ig. K. 94.), 1.180/1946. M. E. (M. K. 32. sz., Ig. K. 53.) sz. rendeletek.

^{4*} (M. i.) A 28. cikk az 1945. augusztus 21-i berlin-potsdami hármass értekezlet döntésével egybenhangzóan kötelezi Magyarországot annak elismerésére, hogy a Szovjetunióknak joga van a Magyarországon levő minden német vagyona, amelyet a németországi Ellenőrző

29. Cikk.^{1*}

1. A Szövetséges és Társult Hatalmak mindegyikének jogában áll lefoglalni, visszatartani, felszámolni vagy bármi más intézkedés alá vonni mindazokat a javakat, jogokat és érdekeket, amelyek a jelen Szerződés életbelépése idején saját területén vannak és Magyarország vagy magyar állampolgárok tulajdonai és az ilyen javakat vagy azoknak jövedelmét tetszés szerint felhasználni azoknak az igényeknek határain belül, amelyek a maga és állampolgárai részéről Magyarországgal vagy magyar állampolgárokkal szemben fennállnak, ideértve a pénzköveteléseket, kivéve mégis azokat az igényeket, amelyek a jelen Szerződés más cikkei értelmében teljes kielégítést nyertek. Mindazokat a magyar javakat vagy az ilyenekből származó jövedelmet, amelyek ezeknek az igényeknek összegét meghaladják, vissza kell adni.

2. A magyar javak felszámolása és a felettük való rendelkezés az illető Szövetséges vagy Társult Hatalom jogszabályainak megfelelően hajtható végre. A magyar tulajdonosnak ily javak tekintetében nem lesz más joga, mint az, amit a vonatkozó jogszabály neki nyújt.

3. A magyar kormány kötelezi magát, hogy azokat a magyar állampolgárokat, akiknek javait e Cikk értelmében elvették és nem adták vissza, kártalanítani fogja.

4. E Cikkből egyik Szövetséges vagy Társult Hatalomra sem hárul semmiféle kötelezettség arra vonatkozólag, hogy a magyar kormánynak vagy magyar állampolgároknak ipari tulajdont visszaadjon vagy hogy ily tulajdont tekintetbe vegyen, amikor megállapítja azt az összeget, amely e Cikk 1. bekezdése értelmében visszatartandó. Minden Szövetséges és Társult Hatalom kormányának

Tanács a Szovjet Unióra átruházott és Magyarország kötelezi magát, hogy ezeknek az átruházásoknak a megkönnyítésére a szükséges intézkedéseket megteszi.

Ez az intézkedés annyiban nem jelent új kötelezettséget, amennyiben a magyar kormány a potsdami határozatok végrehajtása tárgyában már eddig is számos rendelkezést adott ki. Így a német tulajdonban álló vagyontárgyaknak a Szovjet Unió részére való átadása kérdésében a 11.700/1945. M. E. számú rendelet intézkedett, amelynek a kiegészítésére és módosítására 6280/1946. M. E., 6520/1946. M. E., 9040/1946. M. E., 1800/1947. M. E. számú rendeletek vonatkoznak. Ellenben új a szerződésnek az a rendelkezése, amely szerint a németországi Ellenőrző Tanács ruhazza át a javakat a Szovjet Unióra.

^{1*} (M. i.) A békeszerződésnek egyik legsúlyosabb rendelkezését a 29. cikk tartalmazza, amely a Szövetséges és Társult Hatalmak mindegyikét feljogosítja a területén levő magyar javak, jogok és érdekek lefoglalására, visszatartására és felszámolására. A trianoni békeszerződés csak a volt Osztrák-Magyar Monarchia területén kívül levő javak tekintetében tartalmazott hasonló rendelkezést és így nem sujtotta a szomszéd államokban levő magyar vagyontárgyakat. A 29. cikkben foglalt rendelkezés kiterjed úgy a Magyarországot, mint a magyar állampolgárokat illető javakra, jogokra és érdekekre, amelyek a békeszerződés életbelépése időpontjában az említett államok területén levőknek tekintendők.

Az említett hatalmak jogosítva vannak az ilyen javakat és azoknak jövedelmét tetszés szerint felhasználni, azoknak az igényeknek határain belül, amelyek maguk vagy állampolgáraik részéről Magyarországgal vagy ennek állampolgáiraival szemben fennállnak.

A magyar javakat, jogokat és érdekeket nem lehet olyan igények kielégítésére felhasználni, amelyek a szerződés más cikkei értelmében Magyarország részéről teljes kielégítést nyertek. (Helyes értelmezés szerint nem lehet ezeket a javakat, jogokat és érdekeket olyan igények kielégítésére felhasználni, amelyek kielégítésére a békeszerződés más eljárását ír elő, vagy amelyek tekintetében Magyarország a rendezést illetőleg az érdekeltekkel megállapított vagy amelyeket Magyarország a javak visszaadásával, más vagyontárgy szolgáltatásával, a javak helyreállításával, kártalanítás fizetésével vagy egyéb módon kielégített.)

Azokat a magyar javakat vagy az ilyen javakból származó jövedelmeket, amelyek nem szükségesek az említett igények kielégítésére, illetve amelyek az igények kielégítése után fennmaradnak, vissza kell adni.

A 29. cikk (2) bekezdéséből kitűnőleg a felszámolás lebonyolítása tekintetében az illető Szövetséges vagy Társult Hatalom belső jogszabályai irányadók és ily javak tekintetében a magyar tulajdonosoknak nem lesz más joga, mint amit az illető állam belső jogszabályai nekik nyújt.

folynak, tekintet nélkül arra, hogy az illető Szövetséges vagy Társult Hatalom abban az időben Magyarországgal háborúban állott-e vagy sem, ideértve a következőket:

a) Igények oly veszteségek vagy károk fejében, amelyek a Szövetséges vagy Társult Hatalmak haderejének vagy hatásainak cselekményei következtében keletkeztek.

b) Igények, amelyek a Szövetséges vagy Társult Hatalmak magyar területen levő haderejének vagy hatásainak jelenlétéből, műveleteiből vagy cselekményeiből származnak.

c) Igények a Szövetséges vagy Társult Hatalmak zsákmánybíróságainak határozataiból vagy rendelkezéseiből kifolyólag; Magyarország az ilyen zsákmánybíróságoknak 1939. évi szeptember hó 1-én vagy azután a magyar hajókra, magyar javakra vagy költségek fizetésére vonatkozó határozatait és rendelkezéseit érvényeseknek és kötelezőknek ismeri el.

d) Igények, amelyek a hadviselői jogok gyakorlásából vagy szándékolt gyakorlásából folynak.

2. E cikk rendelkezései teljesen és véglegesen kizárják az azokban körülírt minden természetű igényt, amelyeket ezentúl megszünteknek kell tekinteni, bárkik legyenek is az érdekelt felek. A magyar kormány hozzájárul ahhoz, hogy magyar pénznemben méltányos kárpótlást nyújtson azoknak a személyeknek, akik igénybevétel következtében anyagot vagy szolgáltatásokat bocsátottak a Szövetséges vagy Társult Hatalmak Magyarországon levő haderőinek rendelkezésére és kielégíti a Szövetséges vagy Társult Hatalmak haderőivel szemben magyar területen felmerült, nem hadviselésből származó károk megtérítésére irányuló igényeket.

3. Magyarország hasonlóképpen lemond minden olyan, a jelen Cikk 1. bekezdése alá tartozó igényről, amely a magyar kormány vagy magyar állampolgárok nevében bármely olyan Egyesült Nemzet ellen emelhető volna, amelynek Magyarországgal szemben fennállott diplomáciai kapcsolatai a háború alatt megszakadtak és amely a Szövetséges és Társult Hatalmakkal együttműködve a cselekvés terére lépett.

4. A magyar kormány teljes felelősséget vállal a szövetséges katonai hatóságok által Magyarországon kibocsátott szövetséges katonai fizetőeszközökért, ideértve minden olyan fizetőeszközt, amely a jelen Szerződés életbelépésének napján forgalomban van.

5. Az igényekről Magyarország részéről e Cikk 1. bekezdése értelmében való lemondás magában foglal minden oly cselekményből folyó igényt, amelyet valamely Szövetséges és Társult Hatalom a magyar hajókra vonatkozólag 1939. évi szeptember hó 1. és a jelen Szerződés életbelépése közötti időben foganatosított, azonkívül pedig mindazokat az igényeket és pénzköveteléseket, amelyek jelenleg érvényben lévő hadifogoly-egyezményekből folynak.

33. Cikk.1*

1. Amíg egyes Egyesült Nemzetek és Magyarország között kereskedelmi szerződések vagy egyezmények nem kötöttek, a jelen Szerződés életbelépését követő 18 hónapon át a magyar kormány a következő elbánást biztosítja az

1* (M. i.) A 33. cikk a kereskedelmi egyezményekből folyó jogok tekintetében az Egyesült Nemzetek mindegyike javára a legnagyobb kedvezmény nyújtását biztosítja. Ez a kötelezettség két irányban is korlátozva van. Egyrészt azért, hogy csak addig igé-

Egyesült Nemzetek mindegyikének, amely Magyarországnak hasonló kérdésekben a viszonyosság alapján ténylegesen hasonló elbánást biztosít:

a) Minden behozatali és kiviteli vámnál és illetéknél, a behozott árucikkek belső megadóztatásánál és mindennemű idetartozó szabályozásnál az Egyesült Nemzeteket feltétel nélkül megilleti a legtöbb kedvezményben részesített nemzetnek kijáró elbánás.

b) Egyéb vonatkozásokban Magyarország nem tehet önkényes megkülönböztetést az Egyesült Nemzetek valamelyikének területéről származó vagy odairányított árucikkek hátrányára, a többi Egyesült Nemzetek bármelyikének vagy bármely más külföldi országnak területéről származó vagy odairányított hasonló árucikkekkel összehasonlítva.

c) Az Egyesült Nemzetek állampolgárai számára, ideértve a jogi személyeket is, a saját állampolgároknak és a legtöbb kedvezményben részesített nemzet állampolgárainak kijáró elbánás biztosítandó minden Magyarországon belül üzhető kereskedelmi, ipari, hajózási vagy bármely más üzleti tevékenység tekintetében. Ezek a rendelkezések nem nyerne alkalmazást a kereskedelmi repülésre.

d) Magyarország nem engedélyezhet egy országnak sem akár kizárólagos, akár megkülönböztető jogokat kereskedelmi repülőgépeknek a nemzetközi forgalomban való működése tekintetében; minden Egyesült Nemzetnek egyenlő lehetőséget nyújt arra, hogy magyar területen nemzetközi kereskedelmi repülési jogokat szerezzen, ideértve az üzemanyagfelvétel és a javítás céljából szükséges leszállás jogát, továbbá kereskedelmi repülőgépeknek a nemzetközi forgalomban való működése tekintetében minden Egyesült Nemzetnek a viszonyosság és megkülönböztetés nélküli elbánás alapján engedélyezni fogja a jogot arra, hogy magyar területen leszállás nélkül átrepüljön. Ezek a rendelkezések nem érintik Magyarországnak nemzeti védelmére vonatkozó érdekeit.

2. Magyarország fenti kötelezettségvállalásai úgy értelmezendők, hogy megengednek olyan kivételeket, amelyeket Magyarország által a háború előtt kötött kereskedelmi szerződések szokásszerűen tartalmaztak; az egyes Egyesült Nemzetek részéről biztosított viszonyosságra vonatkozó rendelkezések pedig úgy értelmezendők, hogy megengednek olyan kivételeket, amelyeket az illető Hatalom által kötött kereskedelmi szerződések szokásszerűen tartalmaztak.

34. Cikk.

Magyarország a területén átmenő vasúti forgalmat észszerű díjtételek mellett, a lehetőséghez képest, meg fogja könnyíteni és a szomszédos államokkal tárgyalni fog minden, ennek a célnak eléréséhez szükséges kölcsönös egyezmény megkötése érdekében.

35. Cikk.2*

1. Minden vitás kérdést, amely a jelen Szerződés 24., 25. és 26. Cikkeivel, valamint a IV., V. és VI. számú Mellékletekkel kapcsolatban felmerülhet, Egyez-

nyelhető, amíg az érdekelt állam Magyarországgal kereskedelmi szerződést nem köt, másrészt csak a békeszerződés hatálybalépését követő 18 hónap alatt áll fenn. A másik állam Magyarország javára a viszonyosságot biztosítani köteles.

A legnagyobb kedvezmény elve nem terjed ki a kereskedelmi repülésre. A Szovjet Unióval ezen a téren kötött megállapodások tehát nem terjesztendők ki ipso facto a többi Egyesült Nemzetekre.

2* (M. i.) A 35. cikk a szerződés 24., 25. és 26. cikkével, valamint a IV., V. és VI. számú mellékleteivel kapcsolatban felmerülhető vitás kérdések eldöntésére különleges eljárást állapít

tető Bizottság elé kell vinni, amely Bizottság egyenlő számban az érdekelt Egyesült Nemzet kormányának és a magyar kormánynak képviselőiből áll. Ha a vitás kérdésnek az Egyeztető Bizottság elé való vitelétől számított három hónapon belül nem jön létre megegyezés, bármely kormány kívánhatja a Bizottságnak harmadik taggal való kiegészítését; ha nem jön létre megegyezés a két kormány között e tag kijelölésére vonatkozólag, bármelyik Fél részéről az Egyesült Nemzetek Főtitkára kérhető fel a kijelölés megtételére.

2. A Bizottság tagjainak szótöbbségével hozott határozatot a Bizottság határozatának kell tekinteni s azt a feleknek végleges és kötelező határozatként el kell fogadniok.

36. Cikk.^{1*}

A jelen Szerződés 24., 26. és 33. Cikkei, valamint VI. számú Melléklete alkalmazást nyernek a Szövetséges és Társult Hatalmakra és Franciaországra, azonkívül mindazokra az Egyesült Nemzetekre, amelyeknek Magyarországgal szemben fennálló diplomáciai kapcsolatai a háború alatt megszakadtak.

37. Cikk.^{2*}

A IV., V. és VI. számú Mellékletek rendelkezései, úgy mint a többi Mellékletekéi is, a jelen Szerződés szerves kiegészítő részeinek tekintendők s ugyanolyan erővel és hatállyal bírnak.

VII. RÉSZ.

A Dunára vonatkozó rendelkezések.

38. Cikk.^{3*}

A Duna-folyamon a hajózás szabad és a kikötői és hajózási terhek, valamint a kereskedelmi hajózás feltételei tekintetében a teljes egyenlőség alapján nyitva

meg. Ennek a különleges eljárásnak a lefolytatására Egyeztető Bizottságot jelöl ki, amely az érdekelt Egyesült Nemzet és a magyar kormány egyenlő számú képviselőiből áll. Ha az illy módon szervezett bizottság nem tud megegyezést létrehozni, úgy bármely kormány kívánhatja a bizottságnak egy harmadik taggal leendő kiegészítését. Amennyiben e tag személyére nézve megegyezni nem tudnak, azt bármelyik fél kérelmére az Egyesült Nemzetek szervezeteinek főtitkára jelöli ki.

Ez a különleges eljárás az elhurcolt javak visszaszolgáltatásával (24. cikk), a csehszlovák visszaszolgáltatási követelésekkel (25. cikk), az Egyesült Nemzetek polgárai által Magyarország területén elszenvedett károk ügyének rendezésével (26. cikk), az irodalmi és művészeti tulajdon, valamint az ipari tulajdon fenntartása céljából szükséges jogcselekményekkel, a biztosító társaságokkal (IV. melléklet), a magánszemélyek közt létrejött bizonyos jogügyletek sorsával (szerződések, elvülés, forgatható értékpapírok) (V. melléklet) és végül 1941. évi április hó 10. napjától a békeszerződés életbelépésének napjáig az Egyesült Nemzetek polgárainak peres ügyeiben keletkezett magyar bírósági határozatokkal (VI. melléklet) kapcsolatos vitákra terjed ki. (Egyéb viták tekintetében a 39. és 40. cikkek rendelkezései irányadók.)

1* (M. i.) A 36. cikk értelmében a békeszerződés 24., 26. és 33. cikkei, valamint VI. sz. melléklete alkalmazást nyernek a Szövetséges és Társult Hatalmakon kívül Franciaországra és mindazokra az Egyesült Nemzetekre, amelyeknek Magyarországgal fennálló diplomáciai kapcsolatai a háború alatt megszakadtak.

Megjegyzendő, hogy Magyarország diplomáciai összeköttetése a hadiállapot beállta nélkül az alábbi államokkal szakadt meg: Lengyelország, Görögország, Németalföld, Belgium, Irán, Egyiptom, Argentina, Brazília, Chile, Paraguay, Uruguay, Costa-Rica és Mexico. Ezeket az államokat, valamint Franciaországot nem illeti meg a területükön levő magyar javak felszámolásának a joga (29. cikk).

2* (M. i.) A 37. cikk kimondja, hogy a békeszerződés IV., V. és VI. mellékletei éppen úgy, mint a többi mellékletek ugyanolyan hatállyal bírnak, mint a szerződés egyéb részei.

3* (M. i.) A VII. Rész «a Dunára vonatkozó rendelkezések» cím alatt kimondja a Dunán való hajózás szabadságának elvét (38. cikk).

lesz az összes államok állampolgárai, kereskedelmi hajói és áruai számára. Ez a rendelkezés nem nyer alkalmazást ugyanazon állam kikötői között való forgalomra.

VIII. RÉSZ.

Záró rendelkezések.

39. Cikk.^{1*}

1. A jelen Szerződés életbelépését követő időszakban, amely azonban nem haladhat meg 18 hónapot, a Szovjetunió, az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok budapesti diplomáciai képviselőiteinek vezetői fogják, egymással egyetértésben eljárva, képviselni a Szövetséges és Társult Hatalmakat a magyar kormánnyal szemben minden olyan kérdésben, amely a jelen Szerződés végrehajtására és értelmezésére vonatkozik.

2. A három képviselő vezetői a magyar kormánynak meg fognak adni minden olyan irányítást, technikai tanácsot és felvilágosítást, amely a jelen Szerződés betű és értelem szerinti gyors és hatékony végrehajtásának biztosítása céljából szükséges lehet.

3. A magyar kormány az említett három képviselő vezetőinek meg fog adni minden szükséges tájékoztatást és támogatást, amelyre a jelen Szerződés értelmében rájuk háruló feladatok teljesítése során szükségük lehet.

40. Cikk.^{2*}

1. Kivéve az olyan eseteket, amidőn a jelen Szerződés valamelyik cikke valamilyen más, különlegesen meghatározott eljárásmodot ír elő, a jelen Szerződés értelmezésére vagy végrehajtására vonatkozó minden vitás kérdést, amely közvetlen diplomáciai tárgyalás útján nem nyert megoldást, a 39. Cikk értelmében eljáró három képviselő vezető elé kell terjeszteni; ilyenkor azonban a képviselő vezetőket nem köti az említett Cikkben megszabott időhatár. Amennyiben az ilyen vitás kérdést a képviselő vezetők két hónap alatt nem döntenek el, azt,

1* (M. i.) A VIII. Rész a békeszerződés zárórendelkezéseit tartalmazza. A 39. cikk a szerződés végrehajtásával és értelmezésével kapcsolatos kérdésekben, annak életbelépését követő 18 hónapi időtartamra, a Szovjetunió, az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok budapesti diplomáciai képviselőinek vezetőit bizza meg a Szövetséges és Társult Hatalmak képviselőivel.

2* (M. i.) A 40. cikk értelmében, amennyiben a békeszerződés értelmezésével, vagy végrehajtásával kapcsolatban olyan vitás kérdés merül fel, amely diplomáciai tárgyalás útján nem nyert megoldást és amelynek rendezésére a békeszerződés valamilyen más eljárást nem ír elő, a felmerült jogvita a 40. cikkben körülírt módon intézendő el. A 40. cikk tartalmazza tehát a viták elintézésére vonatkozó általános rendelkezést, amely minden olyan ügyben alkalmazandó, amely a békeszerződés szerint nincs valamilyen különös eljárásnak fenntartva. A 40. cikk szerint a békeszerződés értelmezésére vagy végrehajtására vonatkozó minden egyéb vitás kérdést, amelyet diplomáciai tárgyalások útján rendezni nem sikerült, a 39. cikk értelmében eljáró képviselő vezetők elé kell terjeszteni. Amennyiben a képviselő vezetők a vitás kérdést az előterjesztéstől számított két hónap alatt nem döntenek el és a vitában álló felek más rendezési módban nem állapodtak meg, a vita eldöntése céljából Bizottságot kell alakítani. A Bizottság mindkét fél egy-egy képviselőjéből és egy harmadik tagból áll, akit a két félnek valamely harmadik állam polgárai közül kell választania. Ha a két fél a harmadik tag kijelölésére nézve egy hónapon belül nem tudna megállapodni, úgy azt bármelyik fél kérelmére az Egyesült Nemzetek főtitkára jelöli ki.

Addig, amíg a missziófonokok csak egyhangú határozatot hozhatnak, a 40. cikk értelmében alakított Bizottság, amelynek eljárási szabályzatát a békeszerződés nem állapítja meg, szótöbbséggel is határozhat.

Különleges eljárást ír elő a békeszerződés 35. cikke, a 24., 25. és 26. cikkekkel, valamint a IV., V. és VI. mellékletekkel kapcsolatban.

hacsak a vitában álló felek kölcsönösen más rendezési módban nem állapodnak meg, az érdekelt felek bármelyikének kívánságára bizottság elé kell terjeszteni, amely Bizottság mindkét fél egy-egy képviselőjéből és a két fél közös megegyezésével harmadik országok állampolgárai közül választandó harmadik tagból fog állni. Amennyiben a két fél a harmadik tag kijelölésére vonatkozólag egy hónapon belül nem egyeznek meg, a kijelölés megtételére bármelyik fél az Egyesült Nemzetek Főtitkárát kérheti fel.

2. A Bizottság tagjainak szótöbbségével hozott határozatot a Bizottság határozatának kell tekinteni s azt a feleknek végleges és kötelező határozatként el kell fogadniok.

41. Cikk.^{1*}

1. Az Egyesült Nemzeteknek jelen Szerződést alá nem író bármely oly tagja, amely Magyarországgal hadiállapotban van, csatlakozhatik a jelen Szerződéshez és a csatlakozás megtörténtével a Szerződés szempontjából Társult Hatalomnak fog tekintetni.

2. A csatlakozási okiratokat a Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniója kormányánál kell letenni s azok a letétellel hatályossá válnak.

42. Cikk.^{2*}

A jelen Szerződés, amelynek orosz és angol szövege a hiteles szöveg, a Szövetséges és Társult Hatalmak által megerősítendő. Ugyancsak megerősítendő Magyarország által is. A Szerződés azonnal életbe fog lépni, amint a Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniója, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság és az Egyesült Államok a megerősítő okiratokat letették. A megerősítő okiratokat a lehető legrövidebb idő alatt a Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniója kormányánál kell letenni.

Minden olyan Szövetséges vagy Társult Hatalom tekintetében, amely megerősítő okiratát későbbi időpontban teszi le, a Szerződés a letétel napján lép életbe. A jelen Szerződést a Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniója kormányának levéltárában kell elhelyezni, amely kormány az aláíró államok mindegyikének hitelesített másolatokat fog kiszolgáltatni.

A MELLÉKLETEK JEGYZÉKE.

I. Magyar határok térképei.

II. A katonai és katonai légi kiképzés meghatározása.

III. A hadianyagok meghatározása és felsorolása.

IV. Különleges rendelkezések bizonyos javak tekintetében.

A) Ipari, irodalmi és művészeti tulajdon.

B) Biztosításügy.

V. Szerződések, elévülés és forgatható értékpapírok.

VI. Bírói határozatok.

^{1*} (M. i.) A 41. cikk azt szabályozza, hogy az Egyesült Nemzeteknek olyan tagjai, akik a békeszerződést nem írták alá, de Magyarországgal hadiállapotban voltak, a szerződéshez miként csatlakozhatnak.

^{2*} (M. i.) A 42. cikk megállapítja, hogy a szerződés szövegei közül melyek a hiteles szövegek és meghatározza a megerősítés módját. A szerződés életbelép, mielőtt a Szovjet Unió, az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok a megerősítő okiratokat a Szovjet Unió kormányánál letették.

I. MELLÉKLET.

(Az 1. cikkhez.)

Térképek.

I. Magyar határok.

I/A. A magyar-csehszlovák határ kiigazítása.

II. MELLÉKLET.

(A 14. cikkhez.)

A katonai és a katonai légi kiképzés meghatározása.

1. Katonai kiképzés alatt a következőket kell érteni: kifejezetten a hadsereg céljaira szerkesztett vagy átalakított hadianyagok, valamint az ezekre vonatkozó kiképzési eszközök használatának tanulmányozása és gyakorlása; minden olyan felvonulás vagy mozdulat tanulmányozása és végrehajtása, amely harci erőknél csatában végzett mozdulatait tanítja vagy gyakorolja; végül a harcászatnak, hadászatnak és a vezérkari munkának szervezett tanulmányozása.

2. Katonai légi kiképzés alatt a következőket kell érteni: kifejezetten a légi haderő céljaira szerkesztett vagy átalakított hadianyagok, valamint az ezekre vonatkozó kiképzési eszközök használatának tanulmányozása és gyakorlása; minden olyan különleges mozdulat tanulmányozása és gyakorlása, ideértve a kötelékrepülést is, amelyet a légi haderő repülőfeladat teljesítése során végrehajt; végül a repülő harcászatnak, a repülő hadászatnak és a repülő vezérkari munkának szervezett tanulmányozása.

III. MELLÉKLET.

(A 17. cikkhez.)

A hadianyag meghatározása és felsorolása.

«Hadianyag» kifejezés a jelen Szerződés során minden olyan, alább felsorolt fegyvert, lőszert és segédeszközt magában foglal, amelyet kifejezetten a háborúban történő felhasználás céljára szerkesztettek vagy alakítottak át.

A Szövetséges és Társult Hatalmak fenntartják maguknak azt a jogot, hogy a felsorolást, a későbbi tudományos fejlődésnek megfelelően, időnként módosítás vagy hozzáadás útján megváltoztassák.

I. Csoport.

1. Katonai puskák, karabélyok, forgópisztolyok és pisztolyok; ezeknek a fegyvereknek csövei és egyéb, polgári használatra közvetlenül nem alkalmazható tartalékalkatrészei.

2. Géppuskák, katonai önműködő vagy ismétlő puskák és géppisztolyok; ezeknek a fegyvereknek csövei és egyéb, polgári használatra közvetlenül nem alkalmazható tartalékalkatrészei; géppuskaálványok.

3. Ágyúk, tarackok, mozsarak, különleges repülőgéppágyúk; lövegár nélküli vagy nem hátrasikló lövegek és lángszórók; fegyvereknek csövei és egyéb,

polgári használatra közvetlenül át nem alakítható tartalékalkatrészei; fentiekhez tartozó mozgó lövegtalpak és szilárd állványok.

4. Rakétavetők; saját meghajtású és kormányozható lövedékek vető- és irányítószervezetei: az ezekhez tartozó állványok.

5. A fenti 1—4. alpontokban felsorolt fegyverekhez tartozó saját meghajtású és kormányozható lövedékek, röppentyűk, rakéták, lőszeres és töltények, töltött vagy töltetlen állapotban és az ezek felrobbantásához vagy kezeléséhez szükséges gyutacsok, gyújtószinórok vagy szerkezetek. Polgári használatra szükséges gyutacsok nem értetnek ide.

6. Gránátok, bombák, torpedók, aknák, vízalatti bombák és gyújtóbombák vagy anyagok, töltve vagy töltetlenül; mindenféle, a felrobbantásukhoz vagy kezelésükhöz szükséges eszköz. Polgári használatra szükséges gyutacsok nem értetnek ide.

7. Szuronyok.

II. Csoport.

1. Páncélos harci járművek; páncélvonatok, amelyek polgári használatra műszakilag át nem alakíthatók.

2. Az I. Csoportban felsorolt fegyverek bármelyikéhez tartozó gépvontatású és sajátmeghajtású járművek; a fenti 1. alpontban fel nem sorolt különleges típusú katonai al- vagy felvázak.

3. A hadviselés során védelmi célokra használt, három hüvelyknél vastagabb páncéllemez.

III. Csoport.

1. A tűzellenőrzéshez szükséges célzó- és mérőberendezések, ideértve a tűzvezető és célmeghatározó készülékeket; irányzó műszerek; lövegirányzók; bombacélzó készülékek; gyújtóállítók; a lövegek ürmértékének meghatározásához szükséges ürméretező felszerelések és tűzellenőrző műszerek.

2. Hadi hídanyag, támadó és rohamcsónakok.

3. Leplező hadviselést szolgáló zavaró és álcázó berendezések.

4. Különleges természetű személyes hadfelszerelés, amely közvetlenül polgári használatra nem alakítható át.

IV. Csoport.

1. Mindenfajta hadihajó, ideértve az átalakított hajókat és a kiszolgálásukra vagy támogatásukra szerkesztett vagy szánt egységeket, amelyeket műszaki okokból polgári használatra visszaalakítani nem lehet, továbbá fegyverek, páncélat, lőszer, repülőgépek és minden más felszerelés, anyag, gép és berendezés, amelyet béke idején olyan hajókon, amelyek nem hadihajók, nem használnak.

2. Partraszálló egységek és mind vizen, mind szárazon használható járművek vagy bármiféle egyéb eszköz; rohamcsónakok vagy mindenféle egyéb hasonló szerkezet, valamint katapultok vagy más egyéb, repülőgépek, rakéták, saját meghajtású fegyverek vagy mindenféle személyzettel ellátott vagy anélküli, irányított vagy nem ellenőrzött lövedékek, eszközök vagy szerkezetek elindítását vagy kidobását szolgáló berendezések.

3. Tengeralattjáró vagy félig alámerülő hajók, járművek, fegyverek, eszközök vagy egyéb szerkezetek, ideértve a különleges kikötővédelmi berendezéseket,

kivéve mégis, amennyiben személy- vagy anyagmentési vagy más polgári célokra szükségesek, valamint minden olyan felszerelés, tartozék, tartalék alkatrész, kísérleti vagy kiképző szerkezet, műszer vagy berendezés, amely kifejezetten ezeknek gyártására, kipróbálására, fenntartására vagy elhelyezésére készült.

V. Csoport.

1. Repülőgépek, összeállított vagy szétszerelt állapotban, akár nehezebbek a levegőnél, akár könnyebbek, ha géppuskák, rakétavetők vagy tüzérségi felszereléssel légicsaták céljára, vagy ha bombák szállítására és vetésére lettek megszerkesztve vagy átalakítva, vagy ha az alábbi 2. alpontban említett szerkezetekkel lettek felszerelve, illetve tervezésük vagy felépítésük révén az ilyenek befogadására alkalmasak.

2. Repülőágyúállványok és keretek, bombatartók, torpedóemelők és bomba- vagy torpedókioldó gépezetek; ágyútornyok és lövészkosarak.

3. Különlegesen a légi úton szállított csapatoknak szerkesztett és kizárólag általuk használt felszerelések.

4. Hajón szállított, szárazföldi vagy vízi repülők számára szolgáló katapultok vagy vetőkészülékek; légifegyverek kilövésére szolgáló berendezések.

5. Gátléggömbök.

VI. Csoport.

Háborús célokra szánt vagy a polgári szükségleteket meghaladó mennyiségben gyártott fojtó, haláltokozó, mérgező vagy bénító anyagok.

VII. Csoport.

Hajtó, robbanó és pyrotechnikai anyagok vagy cseppfolyós gázok, amelyek az ezekben a csoportokba sorolt hadianyagok hajtására, felrobbantására, élesítésére vagy töltésére, avagy a velük kapcsolatos használatra szolgálnak, amennyiben polgári célokra nem használhatók vagy a polgári szükségletet meghaladó mértékben készülnek.

VIII. Csoport.

Kifejezetten a fent felsorolt hadianyagok előállítására és karbantartására szolgáló gyári és szerszámfelszerelés, amennyiben polgári használatra műszakilag át nem alakíthatók.

IV. MELLÉKLET.

Különleges rendelkezések bizonyos javak tekintetében.

A) Ipari, irodalmi és művészeti tulajdon.

1. a) A Szövetséges és Társult Hatalmaknak és azok állampolgárainak minden meghosszabbítási díjtól, vagy bármilyen egyéb bírságtól független és a jelen Szerződés életbelépésétől számított egyéves határidőt kell engedélyezni abból a célból, hogy azok ipari, irodalmi és művészeti tulajdonjogoknak Magyarországon történő megszerzésére vagy fenntartására minden olyan szükséges lépést meg-

tehessenek, amelyet a hadiállapot fennállására való tekintettel megtenni nem tudtak.

b) Amennyiben Szövetséges és Társult Hatalmak vagy állampolgáraik nem korábban, mint 12 hónappal a Magyarországgal való háború kitörését megelőzően, vagy a háború alatt szabadalmat, illetőleg nem korábban mint 6 hónappal a Magyarországgal való háború kitörését megelőzően, vagy a háború alatt ipari rajzot, mintát vagy védjegyet, valamely Szövetséges vagy Társult Hatalom területén megfelelően bejelentettek, úgy jogosultak a jelen Szerződés életbelépését követő 12 hónapon belül a megfelelő jogot Magyarországon is bejegyeztetni és elsőbbségi joguk kérelmüknek az illető Szövetséges vagy Társult Hatalom területén történt előterjesztésétől számít.

c) Mindegyik Szövetséges és Társult Hatalomnak és állampolgáraiknak a jelen Szerződés életbelépésétől számított egyéves határidőt kell engedélyezni, amelyen belül jogukban áll Magyarországon eljárást indítani azok ellen a természetes vagy jogi személyek ellen, akik, állításuk szerint, a háború kitörése és a Szerződés életbelépése közötti időszakban, őket illető ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogot jogellenesen megsértettek.

2. Annak az időnek a megállapításánál, amelyen belül a szabadalmat, ipari rajzot vagy védjegyet használatba kell venni, a háború kitörésétől a jelen Szerződés életbelépését követő 18-ik hónap végéig terjedő időszakot nem szabad számításba venni.

3. A Magyarországon a háború kitörésekor érvényben volt, illetőleg a jelen Melléklet A) része által elismert vagy létrehozott és a Szövetséges és Társult Hatalmak bármelyikét, vagy állampolgáraikat illető ipari, irodalmi és művészeti tulajdonjogok rendes oltalmi idejébe a háború kitörése és a jelen Szerződés életbelépése közötti időszak nem számít be. Következésképpen ezen jogok fennállásának rendes időtartama Magyarországon önműködően kiterjesztettnek tekintendő egy olyan további időszakra, amely a beszámításból a fentiek értelmében kieső időszaknak megfelel.

4. A Szövetséges és Társult Hatalmaknak és állampolgáraiknak Magyarországon fennálló jogai tekintetében hozott fenti rendelkezéseket Magyarországnak és állampolgárainak Szövetséges és Társult Hatalmak területén bírt jogaira is megfelelően alkalmazni kell. Ezek a rendelkezések mindazonáltal Magyarországot vagy állampolgárait egyik Szövetséges és Társult Hatalom területén sem jogosítják kedvezőbb elbánásra annál, amit az illető Hatalom, hasonló esetben, a többi Egyesült Nemzetnek vagy állampolgáraiknak biztosít, de másrészt Magyarország sem köteles e rendelkezések következtében valamelyik Szövetséges és Társult Hatalomnak vagy állampolgárainak kedvezőbb elbánást biztosítani annál, amelyet Magyarország vagy állampolgárai a fenti rendelkezésekben tárgyalt kérdések tekintetében az illető Hatalom területén élveznek.

5. A Szövetséges és Társult Hatalmak valamelyikének vagy Magyarországnak területén lévő harmadik személyek, akik a jelen Szerződés életbelépése előtt jóhiszeműen olyan ipari, irodalmi vagy művészeti tulajdonjogra vonatkozó jogot szereztek, amely a jelen A) Melléklet része szerint visszaállított vagy megállapított elsőbbségi jog alapján adott jogokkal ellentétben áll, vagy akik az ilyen jogok tárgyát jóhiszeműen előállították, közzétették, sokszorosították, használták vagy elidegenítették, engedélyt fognak nyerni arra, hogy a jogbitorlás miatti mindennemű felelősségrevonás kizárásával, az ilyen jogokat továbbra is

gyakorolhassák és a jóhiszeműen megszerzett vagy megindított előállítást, közzétételt, sokszorosítást, használatot vagy elidegenítést továbbra is folytathassák, vagy újra megkezdhessék. Magyarországon ezek az engedélyek nem kizárólagos jogosítványok alakjában fognak kiadatni, amelyeknek rendelkezéseit és feltételeit az érdekelt felek közös megegyezése állapítja meg, megállapodás hiányában pedig a jelen Szerződés 35. Cikke értelmében felállított Egyeztető Bizottság fogja meghatározni. A Szövetséges és Társult Hatalmak mindegyikének területén ezzel szemben a jóhiszemű harmadik fél ugyanolyan védelemben fog részesülni, mint amilyent hasonló körülmények között az a jóhiszemű harmadik élvez, akinek jogai más Szövetséges és Társult Hatalom állampolgárainak jogaival kerültek összeütközésbe.

6. A jelen Melléklet A) részének semmiféle rendelkezése sem magyarázható oly módon, mintha Magyarországot vagy állampolgárait a Szövetséges és Társult Hatalmak bármelyikének területén olyan találmányok tekintetében juttatná szabadalmi jogok birtokába, amelyek a jelen Szerződés harmadik Mellékletében névszerint felsorolt cikkekre vonatkoznak, és amelyeket Magyarország vagy valamelyik állampolgára Magyarországon vagy valamely másik tengelyhatalom területén, vagy valamilyen, a tengelyhatalmak által elfoglalt területen állított elő vagy jelentett be olyan időben, amikor a kérdéses terület a tengelyhatalmak haderőinek vagy hatóságainak hatalma alatt állott.

7. Magyarország a jelen Melléklet előző rendelkezéseiben meghatározott előnyöket Franciaországra, valamint azokra az Egyesült Nemzetekre is ki fogja terjeszteni, amelyek nem tartoznak a Szövetséges vagy Társult Hatalmak közé, de amelyeknek Magyarországgal szemben fennálló diplomáciai kapcsolatai a háború alatt megszakadtak, és amelyek kötelezik magukat arra, hogy azokban a kedvezményekben, amelyeket Magyarország számára az előző rendelkezések biztosítanak, Magyarországot részesíteni fogják.

8. E Melléklet A) részének semmiféle rendelkezése sem értelmezhető a jelen Szerződés 26., 29. és 31. Cikkével ellentétes módon.

B) Biztosítás-ügy.^{1*}

1. Előző biztosítási állományának az Egyesült Nemzetekhez tartozó biztosító vállalat részéről történő visszaszerzése csak a biztosító vállalatokkal szemben általában alkalmazott feltételekhez köthető.

2. Amennyiben az Egyesült Nemzetek valamelyikéhez tartozó biztosító vállalat üzleti tevékenységét Magyarországon újból folytatni kívánja és amennyiben kitűnik, hogy a Magyarországon való működéshez előírt biztosítékul szolgáló letétek vagy tartalékok az azokat alkotó értékpapírok elveszése vagy elértéktelenedése következtében értékükben csökkentek, a magyar kormány kötelezi magát arra, hogy a meglévő értékpapírokat 18 hónapon át olyanoknak fogadja el, mint amelyek a letétekre és tartalékokra vonatkozó törvényes előírásoknak megfelelnek.

^{1*} (M. i.) A melléklet B) része (Biztosítási ügyek) az Egyesült Nemzetekhez tartozó biztosító vállalatok biztosítási állományának visszaszerzését és tevékenységének folytatását szabályozza. Az előző biztosítási állomány visszaszerzése csak a biztosító vállalatokkal szemben általában alkalmazott feltételekhez köthető.

V. MELLÉKLET.

Szerződések, elévülés, forgatható értékpapírok.

A) Szerződések.^{1*}

1. Minden olyan szerződést, amelynek teljesítéséhez olyan szerződő féllel való érintkezés lett volna szükséges, aki a jelen Melléklet D) részében foglalt meghatározás értelmében ellenséggé lett, a 2. és 3. bekezdésben foglalt kivételektől eltekintve, úgy kell tekinteni, mintha azt abban az időpontban, amikor a szerződő felek valamelyike ellenséggé lett, felbontották volna. Az ilyen felbontás azonban nem érinti a jelen Szerződés 31. cikkében foglalt rendelkezéseket és egyik szerződő felet sem menti fel az alól a kötelezettség alól, hogy az előlegképen vagy elszámolásra kapott összegeket, amennyiben ezek tekintetében a maga részéről nem teljesített, visszafizesse.

2. A fenti 1. bekezdés rendelkezései ellenére kivételnek a felbontás hatálya alól és a jelen Szerződés 29. Cikkében foglalt jogok érintetlenül hagyásával érvényben maradnak bármely szerződésnek azok a részei, amelyek elkülöníthetők és amelyeknek teljesítéséhez olyan szerződő féllel való érintkezés, aki a jelen Melléklet D) részében foglalt meghatározás értelmében ellenséggé lett, nem volt szükséges. Ha valamely szerződés egyes rendelkezései nem különíthetők el, a szerződést úgy kell tekinteni, mint amely a maga teljességében fel lett bontva. Az előbbiek bármelyik, a szerződés vagy a szerződő felek valamelyike felett fennhatósággal bíró Szövetséges és Társult Hatalom által kibocsátott belső törvények, rendeletek vagy szabályok alkalmazásának, valamint a szerződés rendelkezéseinek fenntartásával értendők.

3. Semmiféle, ennek a Mellékletnek A) részében foglalt rendelkezés nem magyarázható úgy, mintha olyan jogszerűen és az ellenségek között kötött szerződésnek megfelelően teljesített ügyletet is hatálytalanítana, amelynél a teljesítés valamelyik Szövetséges és Társult Hatalom kormányának engedélyével történt.

4. A fentemlített rendelkezések ellenére biztosítási és viszontbiztosítási szerződések az érdekelt Szövetséges vagy Társult Hatalom kormánya és Magyarország kormánya között kötendő külön megállapodás tárgyát fogják képezni.

B) Elévülési idő.^{2*}

1. Ha valamely, személyeket vagy javakat érintő jogviszonyban az Egyesült Nemzetek olyan állampolgárai és olyan magyar állampolgárok vannak érdekelve, akik a hadiállapot fennállása következtében akadályozva voltak abban,

^{1*} (M. i.) Az V. melléklet Szerződések című A) része felbontottan nyilvánítja a felek ellenségé válásának időpontjától kezdve a magánfelek között létrejött olyan szerződéseket, amelyek teljesítéséhez ellenséggé vált szerződő féllel való érintkezés lett volna szükséges. Ez a rendelkezés úgy látszik kivételt állapít meg a 31. cikk (2) bekezdésében foglalt általános szabály alól. Ki kell azonban egyenlíteni az ilyen szerződésből a békeszerződés életbelépése előtt esedékessé vált pénztartozásokat és vissza kell fizetni az olyan előlegeket és elszámolásokat kapott összegeket, amelyek tekintetében teljesítés nem történt.

^{2*} (M. i.) A melléklet B) része az elévülési időről szól és lehetővé teszi — viszonyosság alkalmazása esetén — a háború által érintett jogvédelmi határidők nyugvásának megállapítását, továbbá valamennyi Egyesült Nemzet javára elrendeli a háború miatt bekövetkezett mulasztások folytán vezetett végrehajtást megelőző jogállapot helyreállítását.

hogy bírói jogvédelmet keressenek, vagy jogaik megvédéséhez szükséges alak-szerűségeknek eleget tegyenek, minden elévülési időt és eljárási, illetőleg biztosítási intézkedések megtételére kiszabott határidőt, tekintet nélkül arra, hogy ezek a határidők a háború kitörése előtt vagy után kezdődtek-e, úgy kell tekinteni, mint amelyek a háború tartamára, egyrészt magyar területen, másrészt pedig annak az Egyesült Nemzetnek területén, amely ezen bekezdés rendelkezéseinek előnyeit, viszonyossági alapon Magyarországra is kiterjeszti, nyugodtak. Ezek a határidők a jelen Szerződés életbelépésétől újból tovább folynak. Jelen bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni a kamat vagy osztalékszelvények bemutatására, valamint a sorsolás, vagy bármely egyéb körülmény következtében kifizetésre kerülő kötvények bemutatására megállapított határidők esetében is.

2. Ha annak következtében, hogy a háború miatt valamely cselekmény teljesítését elmulasztották, vagy valamelyik alakszerűségnek nem tettek eleget, valamelyik Egyesült Nemzet állampolgárának kárára magyar területen végrehajtási intézkedéseket foganatosítottak, a magyar kormány az ilyenképpen hátrányosan érintett jogokat visszaállítja. Ha az ilyen visszaállítás lehetetlen vagy méltánytalanul bizonyulna, a magyar kormány gondoskodik arról, hogy az Egyesült Nemzetek állampolgára a körülmények szerint jogosnak és méltányosnak látszó támogatást kapjon.

C) Forgatható értékpapírok.^{1*}

1. Ellenségek közötti viszonylatokban a háború előtt kiállított forgatható értékpapír nem tekinthető érvénytelennek csupán azért, mert kellő időben elfogadásra vagy fizetésre bemutatva nem lett, vagy mert a kibocsátók vagy forgatók az el nem fogadásról vagy a nemfizetésről értesítve nem lettek, vagy mert az értékpapírt megóvatolni elmulasztották, vagy mert valamilyen alak-szerűségnek a háború alatt nem tettek eleget.

2. Amennyiben az a határidő, amely alatt a forgatható értékpapír elfogadásra vagy fizetésre bemutatandó lett volna, vagy amelyben a kibocsátókat vagy forgatókat az el nem fogadásról vagy a nemfizetésről értesíteni kellett volna, vagy amely alatt az óvás eszközlendő lett volna, a háború tartama alatt járt le és amennyiben az a fél, akinek az értékpapírt bemutatnia vagy megóvatolnia, vagy az el nem fogadásról vagy a nemfizetésről értesítést adnia kellett volna, ezt a háború tartama alatt mulasztotta el, úgy a bemutatás, az el nem fogadása vagy nemfizetési értesítés vagy az óvatolás eszközlésére a jelen Szerződés életbelépésének napjától számítva legalább háromhónapos határidőt kell engedélyezni.

3. Ha valaki akár a háború előtt, akár annak tartama alatt később ellenséggé lett személynek vele szemben történt kötelezettségvállalása következtében forgatható értékpapír alapján kötelezetté vált, úgy ennek az ellenséggé lett személynek az a kötelezettsége, hogy az előbbi e kötelezettségek tekintetében kártalanítsa, a háború kitörésének ellenére fennmarad.

^{1*} (M. i.) A melléklet C) része forgatható értékpapírok tekintetében úgy rendelkezik, hogy azok az érvényességükhöz szükséges bizonyos jogcselekményeknek (pl. elfogadás vagy fizetés végett való bemutatás, óvás felvétele stb.) a hadiállapot folytán történt be nem tartása miatt, érvényteleneknek nem tekinthetők. A háború okozta nehézségeket Magyarországon a 2820/1941. M. E. számú rendelet bizonyos vonatkozásokban amúgy is figyelembe vette.

D) Különleges rendelkezések.^{1*}

1. Az ebben a Mellékletben foglaltak szempontjából a természetes vagy jogi személyeket attól az időponttól kezdve kell ellenségnek tekinteni, amikor az üzleti összeköttetés velük az ilyen személyek vagy jogügyletek tekintetében irányadó törvények, rendeletek vagy szabályok értelmében tiltott cselekménnyé vált.

2. A jelen Mellékletben foglalt rendelkezések az Amerikai Egyesült Államok jogrendszerére tekintettel, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország között nem alkalmazhatók.

VI. MELLÉKLET.

Bírói határozatok.^{2*}

A magyar kormány megfelelő intézkedéseket hoz annak lehetővé tétele végett, hogy az Egyesült Nemzetek bármelyikének állampolgárai a jelen Szerződés életbelépésétől számított egy éven belül bármikor a megfelelő magyar hatóságokhoz fordulhassanak minden olyan határozat felülvizsgálása iránt, amelyet magyar bíróság 1941. évi április hó 10. és a jelen Szerződés életbelépése közötti időben olyan eljárás során hozott, amelyben az Egyesült Nemzetek állampolgára a maga ügyét akár mint felperes, akár mint alperes megfelelően előadni nem volt képes. A magyar kormány gondoskodni fog arról, hogy amennyiben az Egyesült Nemzetek valamelyikének állampolgárát ilyen határozat következtében sérelem érte volna, abba az állapotba helyeztessék vissza, amelyben a határozat hozatala előtt volt, vagy pedig olyan támogatásban részesüljön, amely az adott körülmények között jogosnak és méltányosnak látszik. Az «Egyesült Nemzetek állampolgárai» kifejezés minden olyan társulatot vagy egyesületet is magában foglal, amely az Egyesült Nemzetek valamelyikének jogszabályai szerint szerveződött meg vagy jött létre.

Ennek hitelül az alulírott meghatalmazottak a jelen Szerződést aláírták és pecsétjükkel ellátták.

Kelt Páris városában, orosz, angol, francia és magyar nyelven, az ezerkilencszáznegyvenhetedik év február havának tizedik napján.

A Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniója részéről:

V. Molotov

A. Bogomolov

^{1*} (M. i.) A melléklet «Különleges rendelkezések» című D) része az ellenséggé válás időpontját határozza meg oly módon, hogy azt az üzleti összeköttetés eltiltásának időpontjához rögzíti. Megjegyzendő, hogy Magyarország saját részéről nem hozott a hadiállapot tartama alatt olyan rendelkezést, amely az ellenséggel való érintkezést eltiltotta volna.

Az V. melléklet az Egyesült Államokkal szemben nem alkalmazható.
^{2*} (M. i.) A Bírói Határozatok című VI. melléklet szerint a magyar kormánynak lehetővé kell tennie az olyan magyar bírói határozatok felülvizsgálását, amelyeket valamely Egyesült Nemzet polgára vagy valamely Egyesült Nemzet jogszabályai szerint megszervezett jogi személy polgári peres ügyében 1941. évi április hó 10-e és a békeszerződés életbelépésének napja közötti időben olyan eljárás során hoztak, amelyben a nevezettek a maguk ügyét akár mint felperesek, akár mint alperesek megfelelően előadni nem tudták. Amennyiben ez az előző bírói eljárás az Egyesült Nemzetek polgárára sérelmes volt, úgy őt az előző állapotba kell visszahelyezni, vagy méltányos támogatásban kell részesíteni.

A Nagybritannia és Észak-Írország Egyesült Királyság részéről:

Ernest Bevin

Duff Cooper

Az Amerikai Egyesült Államok részéről:

James E. Byrnes

Jefferson Caffery

Ausztrália részéről:

John A. Beasley

A Fehérorosz Szocialista Szovjet Köztársaság részéről:

K. Kisselev

Kanada részéről:

Georges P. Vanier

Csehszlovákia részéről:

Jan Masaryk

V. Clementis

India részéről:

S. Runganhan

Új-Zéland részéről:

W. J. Jordan

Az Ukrán Szocialista Szovjet Köztársaság részéről:

J. Senin

A Délafrikai Unió részéről:

W. J. Parminter

A Jugoszláv Szövetséges Népköztársaság részéről:

Stanoje Simić

R. Čolaković

Dr. P. Gregorič

Magyarország részéről:

Gyöngyösi János

3. §. A békeszerződéshez tartozó térkép a jelen törvényhez van csatolva, mint annak kiegészítő része.

4. §.^{1*} (1) A békeszerződés végrehajtásáról a minisztérium gondoskodik. A békeszerződés végrehajtása keretében a minisztérium rendelettel megteheti a békeszerződés rendelkezései által megkívánt bármely, a törvényhozás hatás-

^{1*} (B. j.) A 4. § szövegét a Nemzetgyűlés külügyi bizottsága állapította meg, minthogy a 4. § eredeti szövege nem tartalmazott határozott korlátozást a külállamokkal kötendő szerződések tárgyát illetően, másrészt pedig irányadó szempontul fogadta el a bizottság, hogy közjogi természetű rendelkezések megtétele a békeszerződés végrehajtása keretében is a törvényhozásnak tartassék fenn.

körébe tartozó magánjogi, perjogi, büntetőjogi vagy pénzügyi vonatkozású rendelkezést és evégből a fennálló törvényektől eltérő rendelkezéseket is megállapíthat. E felhatalmazás alapján közjogi természetű rendelkezéseket kibocsátani nem lehet és a kiadandó rendelkezések nem állhatnak ellentétben az 1946: I. törvénycikkkel.

(2) Felhatalmaztatik a kormány, hogy egyes külállamokkal a békeszerződésben említett kérdések szabályozása céljából a békeszerződés keretében szükséghez képest megállapodásokat létesíthessen és életbeléptetésük iránt rendeleti úton tehesse meg a szükséges intézkedéseket.

(3) A jelen felhatalmazás alapján a megelőző évnegyedben kibocsátott rendeleteket minden évnegyed első ülésében a Nemzetgyűlésnek jóváhagyás végett be kell mutatni.

(4) A jelen felhatalmazás hatálya az 1948. évi december hó 31. napjáig terjed.

5. §. A jelen törvény kihirdetése napján lép életbe, mégpedig a békeszerződés életbelépésének napjától kezdődő hatállyal. A békeszerződés életbelépésének napját a minisztérium rendelettel közzéteszi.^{1*}

XIX. TÖRVÉNYCIKK

a szovjet-országi katonai emlékművek és hősi temetők kegyeleti gondozása tárgyában.^{2*}

Megjelent az Országos Törvénytár 1947. évi július hó 29-én kiadott 15. számában.

A magyar törvényhozás eltelve a kegyelet érzéseivel azoknak a szovjet-országi katonáknak hősi emléke iránt, akik a demokratikus Magyar Köztársaság kivívásáért magyar földön életüket áldozták, a hősiességüket hirdető katonai emlékművek és a részükre örök nyugvóhelyül kijelölt hősi temetők kegyeleti gondozásának biztosítása érdekében a következő törvénycikket alkotta:

1* A párisi békeszerződés életbelépéséről a 11.800/1947. Korm. sz. rendelet (M. K. 233—234. sz., Ig. K. 314) rendelkezik. Ennek 1. §-a szerint a békeszerződés 1947 szeptember 15. napján életbe lépett, a 2. § szerint pedig ugyanekkor szűnt meg a hadiállapot Magyarország és Románia között.

2* A törvényjavaslatot a miniszterelnök 1947. évi június hó 18-án nyújtotta be (182. sz.). A Nemzetgyűlés pénzügyi, valamint igazságügyi bizottságának jelentése 1947 június 24-én (195. sz.). Nemzetgyűlési tárgyalás 1947 június 18., 24., július 2., — 130., 133., 138. ülésben.

(M. i.) Az ország közvéleménye előtt köztudomású, hogy a Vörös Hadsereg az ország felszabadítása érdekében súlyos véráldozatokat hozott. A Nemzetgyűlés egyfelől saját kegyeleti érzéseitől indítva, másfelől a Szövetséges Ellenőrző Bizottsággal egyetértésben a Szovjet Főparancsnokság részéről ünnepélyes formában nyomatékos módon kifejezésre jutott kívánalomnak is megfelelően gondoskodni kíván a magyar földön hősi halált halt szovjet katonákért emelt emlékművek és e katonák elhelyezésére szolgáló köztemetők kegyeleti gondozásának biztosításáról.

Noha a fennálló rendelkezések lehetővé tennék a jelen törvényben célzott intézkedések megvalósítását, helyesebb mégis külön törvényt alkotni ebben a kérdésben, hogy kitűnjék, miszerint ez a gondoskodás egyben figyelmeztetés is kíván lenni mindenki számára, hogy a demokratikus Magyar Köztársaságért a szovjet-országi katonák legdrágább kincsüket, életüket áldozták fel ezért emléküket a köztársaság minden polgára kegyelettel tartozik megbecsülni.

A megbecsülés legkifejezőbb módon akkor látszik biztosíthatónak, ha a szóbanlevő emlékművek és hősi temetők céljára szolgáló területek közterületté nyilváníthatóak és ezáltal a közkegyeleti körébe utaltatván, egyben közkegyeleti helyként jelentkeznék a nyilvánosság előtt. A közfelfogás ekként úgy értékeli a szóbanlevő területek jelentőségét, mint a magyar földért és a szabadság eszméjéért véruket ontott és így a magyar földdel örökre összefonódott hősöknek szentelt hála földjét.

1. §. 1* (1) A szovjet-országi katonai emlékművek elhelyezésére és hősi temetők céljaira szolgáló területeket — amennyiben azok nem közterületek — a község (város) köteles tulajdonul megszerezni. E végből kisajátításnak is helye van. Az ingatlan kisajátítását a belügyminiszter rendeli el, határozata alapján az ingatlan nyomban birtokba vehető. Egyebekben az 1881: XLI. törvénycikk rendelkezései irányadók.

(2) A megszerzéssel kapcsolatban felmerülő költségek azt a községet (várost) terhelik, amelynek területén a szovjet-országi hősi emlékmű áll vagy a hősi temető fekszik.

2. §. 2* Minden község (város) köteles a területén lévő szovjet-országi katonai emlékművet, hősi temetőt és sírokat költségvetésének terhére gondozott állapotban tartani.

3. §. 3* Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, vétséget követ el és öt évig terjedhető fogházzal büntetendő, aki szovjet-országi katonai emlékművet, hősi sírt vagy hősi halott emlékére rendelt egyéb tárgyat szándékosan megrongál, bemocskol vagy egyébként meggyaláz.

4. §. 4* A jelen törvény kihirdetése napján lép hatályba, végrehajtásáról — a honvédelmi és népjóléti miniszterekkel egyetértve — a belügyminiszter gondoskodik.

XX. TÖRVÉNYCIKK

az államháztartásnak az 1947. évi augusztus hó 1. napjától az 1947. évi október hó 31. napjáig terjedő viteléről.^{5*}

Megjelent az Országos Törvénytár 1947. évi július hó 29-én kiadott 16. számában.

1. §. 6* Felhatalmaztatik a minisztérium, hogy az 1947. évi augusztus hó 1. napjától az 1947/48. évi költségvetési törvény életbelépéséig, de legkésőbb az 1947. évi október hó 31. napjáig terjedő időben az állami közigazgatás viteléről

1* (M. i.) Az említett szempontok figyelembevételével a törvényjavaslat 1. §-a a szovjet katonai emlékművek és hősi temetők elhelyezésére szolgáló területeket közterületté nyilvánítja és lehetőséget teremt arra is, hogy amennyiben az ilyen területek megszerzéséhez a rendes forgalomban használatos jogügyletek lehetőséget nem adnak, e terület kisajátítás útján szereztessék meg. A kisajátítás jogi engedélyezését, valamint az azonnali birtokbevitel elrendelését a javaslat a belügyminiszter hatáskörébe utalja.

2* (M. i.) A javaslat 2. §-a a kegyeleti gondozással járó teendőket a fekvési hely szerint érdekelt község (város) feladat körébe utalja.

3* (M. i.) A 3. § a cselekmény céljához képest a legszigorúbb büntetés kiszabását is lehetővé teszi, általában pedig öt évig terjedhető fogházbüntetést állapít meg az olyan magatartásra, amellyel valaki a szovjet-országi katonai emlékműveket, hősi temetőket a jelen törvény célzatával ellenkező cselekmény elkövetésével megsérti.

4* (M. i.) A 4. § a hatálybaléptető és végrehajtási rendelkezéseket tartalmazza. Itt szükségesnek mutatkozik annak megemlítése — és ez a dolog természetéből is következik —, hogy a végrehajtás az elsősorban illetékes belügyminiszterre bízatik, aki ezt a jogot utalással a kérdésnek katonai szempontból figyelembe veendő vonatkozásaira — a honvédelmi miniszterrel, egyéb igazgatási vonatkozásainál fogva pedig a népjóléti miniszterrel egyetértésben — gyakorolja.

5* A törvényjavaslatot a pénzügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott földművelésügyi miniszter 1947. évi július hó 2-án nyújtotta be (199. sz.). A Nemzetgyűlés pénzügyi, valamint alkotmányjogi és közjogi bizottságának együttes jelentése 1947 július 3-án (200. sz.). Nemzetgyűlési tárgyalás 1947 július 2., 3. — 138., 139. ülésben.

6* (M. i.) Az 1947/48. évi költségvetési munkálatok folyamatban vannak, a tárcák a költségvetési előirányzatot a pénzügyminisztérium költségvetési ügyosztályának megküldötték, az egyes előirányzatok részletes tárgyalása a tárcákkal kezdetét vette.

Tekintettel arra, hogy az 1947/48. évi költségvetési előirányzat a hároméves gazdasági tervvel szorosan összefügg, viszont a hároméves gazdasági terv végleges számadatai csak most